



## Pred volitvami 1982

### POTRJEVANJE ZAUPANJA LJUDI IN V LJUDI

Volitve so odgovorna naloga za vse, zlasti pa za družbenopolitične organizacije. Operativno, usklajevalno vlogo sicer nosita socialistična zveza in sindikati, bistvo pa je v frontnem sodelovanju. Skupna družbena akcija je zelo pomembna, saj gre za kadrovska vprašanja, leta pa so vedno del razvoja in vseh načrtov, ki jih imamo. Te volitve so preizkus naše kadrovske politike. Naš razvoj je vedno potrjeval, da so kadrovska osnova delavci in občani, da je ta baza neizčrpana. Zato bi morali v vseh postopkih kadrovanja in evidentiranja naprej, razvijati najširše zaupanje v ljudi.

To, da prvič zelo dosledno uveljavljamo omejevanje mandata, se seveda pozna. Stvari, ki smo jih še pred štirimi leti lahko reševali tako, da smo se dogovorili, pa naj bo ta in ta še naprej predsednik skupščine in oni izvršnega sveta, zdaj

ne moremo več tako urejevati. Določilo je natančno: mandat za vse odgovorne skupščinske dolžnosti je usklajen s trajanjem mandata delegatov. Gre za tako imenovani 2+2, pri čemer pa je ponovna izvolitev le možnost, še zdaleč ne avtomatizem. Kajpak se je to po občinah, kjer zamenjujejo celotne ekipe, pozna. Zato je vprašanje kontinuitete treba posvetiti vso pozornost. Bolj kot kdajkoli prej prihaja na dan tudi druga plat funkcije, kaj s človekom, ki je opravil določeno nalogo. Doslej smo to vprašanje preveč puščali ob strani, kar je povzročalo težave, nervozo, konflikte in nejasnosti. Zdaj imamo točno predstavbo, kako in kaj, in vprašanja sproti rešujemo.

Pri evidentiranju za temeljne organizacije se je izkazalo, da nekateri ljudje nočejo sprejeti dolžnosti. Po nekaterih ocenah je to izzvenelo tako, kot da kritiziramo ljudi, češ zakaj niso dovolj zavzeti za samoupravno

in družbenopolitično aktivnost. Takšen pristop pa bi bil napačen. Pravilni poudarek je drugače. Vprašati je treba, kaj je permanentno delo z ljudmi. Predvsem socialistična zveza se bo morala spopasti s prakso, da se družbenopolitične organizacije v marsikateri krajevni skupnosti spomnijo ljudi samo ob velikih akcijah, ob referendumih za samoprispevek, volitvah in podobnem. To pa je veliko premalo.

Vzroki, da nekateri odklanjajo funkcije, pa so tudi drugačni. Eden izmed njih je v pomoči delegatom. Dobro vemo, da v krajevnih skupnostih in temeljnih organizacijah sicer obljublajo, kako bodo pomagali delegatom, praksa pa kaže, da se le malo tudi uresniči.

Letošnje volitve bodo zahtevnejše od tistih pred štirimi leti. Prvič zato, ker se nanje pripravljamo v takšnih družbenopolitičnih in družbenoekonomskih razmerah, ki terjajo takšne kadrovske rešitve ki bodo

jamčile za naš nadaljnji razvoj našega družbenoekonomskega in družbenopolitičnega sistema. Torej gre za rešitve, ki bodo odraz zahtevnosti časa in nalog, ki nas čakajo. To velja za vse ravni. Odveč je poudarjati, da je prav od kvalitete temeljnih delegacij najbolj odvisno, kako bo deloval delegatski sistem, kakšna bo njegova avtoriteta.

Po Komunistu št. 3

### Pred volitvami v Steklarni

V tem trenutku se aktivnosti in priprave na volitve približujejo h koncu. Enajsti marec bo torej dan, ko bomo uradno potrdili več kot leto dni trajajoče priprave, s tem pa tudi uradno vstopili v tretje mandatno obdobje delegatskega sistema. Naša pričakovanja od tega obdobja so tem večja zato, ker imamo iz preteklega in sedanjega mandatnega obdobja bogate izkušnje, da bomo pomanjkljivosti odpravili, na dobrem pa gradili še boljše, še uspešnejše.

Aktivno delo družbenopolitičnih organizacij pa se v tem trenutku nadaljuje, čeprav so priprave na skupščinske volitve skorajda pri kraju. Tokrat so aktivnosti družbenopolitičnih organizacij še zlasti sindikata usmerjene v priprave na letne konference sindikatov ter na volitve za samoupravne organe v TOZD oziroma DO. Evidentiranje možnih članov za samoupravne organe organizacij je bilo opravljeno vzporedno z evidentiranjem za skupščinske volitve. Ob sprejemanju zaključnega računa za leto 1981 bodo delavski sveti sprejeli sklep o razpisu volitev, same volitve pa bomo izvedli konec marca ali v začetku aprila.

Ob koncu velja še pripomniti, da je pri evidentiranju bilo pomembno vodilo enakomerna porazdelitev funkcij med delavce TOZD, kar naj bi tudi zagotavljalo uspeh v procesu samoupravnega odločanja.



Le mesec dni nas loči od volitev, na katere smo se pripravljali več kot leto dni.

# Iz dela samoupravnih organov

## ODBOR ZA POSLOVNO POLITIKO

### PREGLED ZAPISNIKA

20. seje odbora za poslovno politiko, ki je bila 25. decembra 1981

Pod prvo točko:

Poslovanje v mesecu novembru 1981. Poročilo je podala tov. Fabjanova. Poslovanje v novembru je bilo slabo, izpod pričakovanj. V razpravi je bilo nakazano, da je november običajno bil poslovno povprečen mesec in je zato treba analizirati vzroke za tako slab rezultat. Res smo imeli probleme z nabavo surovin in tudi ustavili del proizvodnje zaradi pomanjkanja sode. V novembru smo tudi pričeli z remontom. Vendar je proizvodnja kljub temu preseгла tisto iz oktobra. Ugotovljamo pa, da se je povečala nedovršena proizvodnja. — V razpravi je bilo nadalje navedeno, da je bilo na strojih IS več neobratovanih dni. Nadalje je varljivo, če gledamo prodajo v kg, saj npr. sokovnice pomenijo veliko kg, pa malo denarja. — V razpravi je bilo tudi poudarjeno, da celoten rezultat poslovanja leta 1981 ni slab, saj smo veliko denarja namenili za investicijsko vzdrževanje in amortizacijo. Ne gre torej prezreti celotnega rezultata poslovanja, kljub slabemu poslovanju v novembru, seveda pa je potrebno podrobno analizirati vzroke poslovanja v novembru in primerne ukrepati.

Pod drugo točko:

Plan za leto 1982. Tov. Klenovškova je pri podajanju predloga plana za leto 1982 povedala, da je ta predlog bil izdelan na osnovi poslovanja januar—oktober 1981 in zajema komercialno dejavnost, finančno področje, kadrovske področje itd. V predlogu so opredeljeni cilji in politika za leto 1982 in v tem je zajeto tudi delo posameznih sektorjev. Omenjeni predlog je obravnavala že večina DPO in tudi DS v TOZD in DSSS.

V razpravi o predlogu plana je bila nakazana potreba po večji družbenopolitični in strokovni organiziranosti, saj nas v to sili situacija. Posebej velja to za smotrnejšo uporabo surovin. Zmanjšati moramo število nadur. Enostavno povedano: z večjo disciplino in angažiranostjo vseh zaposlenih bomo lahko dosegli plan, ki smo si ga zastavili.

V razpravi je bilo tudi postavljeno vprašanje o investiciji pena stekla. S to investicijo se še vedno računamo, vendar grede pogovori počasi naprej. Za to investicijo so se zavzemali tudi jugoslovanski predstavniki na obisku v NDR, vendar smo mišljenja, da do te investicije v letu 1982 še ne more priti.

Pod tretjo točko:

Službena potovanja. Tov. Tušar je najprej podal poročilo o problematiki prodaje in nabave, katerega smo zahtevali s sklepom. Iz poročila je razvidno, da so junija 1981 začele rasti zaloge steklene embalaže za prehram-

beno industrijo. Glavni potrošniki teh izdelkov so namreč začeli odpovedovati naročila. V planu, ki smo ga izdelali za leto 1981, smo dali velik poudarek embalaži za prehransko industrijo in ko je le-ta začela odpovedovati naročila, je bilo težko naenkrat poiskati nadomestno tržišče. Ob tem se je pojavil še problem slabega stekla. Ob takih pogojih se seveda lahko pojavijo težave plasmaja tudi v prihodnje. — Sicer pa je design naših kozarcev (to je v glavnem embalaža za prehransko industrijo) tak, da ustreza različnim strukturam ljudi. — V zadnjem času se je odprema embalaže za prehransko industrijo spet povečala; seveda pa je ob naših povečanih zalogah teh izdelkov pozitivno to, da lahko dobavljamo kupcem kompletne serije izdelkov.

Tudi v nabavi so problemi. V novembru je bilo najtežje s sodo. Trenutno je sode dovolj in sicer od začetka leta 1982. — Težave so tudi z nabavo drobnega materiala, ki ga npr. potrebujemo pri remontu. Tov. Klemen je zato zadalžen, da vso skrb posveti nabavi materiala za remont, da bo le-ta končan v določenem roku. — Glede surovin pa se izvaja sklep, da jih nabavljamo na zalogo.

V nadaljevanju je odbor obravnaval poročilo inž. Tušarja o obisku kupcev v ZR Nemčiji in Belgiji. Naši predstavniki so obiskali devet največjih kupcev v zahodni Evropi. Namen potovanja je bil: pregled poslovanja v letu 1981, plan za leto 1982 ter povišanje cen naših izdelkov. Vsi omenjeni kupci poslušajo uspešno in še naprej želijo nabavljati naše izdelke. Večjih pripomb na poslovanje z nami ni bilo. Pojavljajo se občasne napačnosti pri dekoriranju naših izdelkov. Večji problem pa je naša kartonska embalaža, ki je izredno slaba. — Glede določenega povečanja naših izdelkov smo dosegli soglasje. Naročila za leto 1982 pa presegajo tista iz leta 1981.

Odbor je ocenil, da je takšna potovanja treba obdržati, saj se v pogovorih s kupec lahko marsikaj spremeni in dogovori. — Poudarjeno je bilo tudi, da moramo čimprej — odvisno od možnosti — nabaviti ustrezne avtomate za izdelavo razsvetljavnih teles. Na tem področju zaostajamo, saj imamo le polavtomate, v svetu pa je šel razvoj v smeri avtomatizacije te vrste proizvodnje. Zato bodo naše tulpiče in plafonjere vedno težje dosežale ustrezno ceno na svetovnem trgu.

Pod to točko je odbor obravnaval tudi poročilo ing. Afekseja Usa in Milana Kožarja o obisku firme »Radex« v Avstriji.

Nadalje je tov. Marcen seznanil odbor s predvidenim obiskom steklarne v Italiji, blizu Gorice. Potovanja bi se udeležili predstavniki TOZD-1 in bi trajalo en dan. Cilj potovanja je ogled izdelave večjih pihanih izdelkov, oziroma rezanje in izdelava bisernega roba. — Odbor se je strinjal s tem potovanjem in o svoji tudi pripombo direktorja DO, da si isti ljudje primerjalno

ogledajo to tehniko izdelave še v Steklarni Prokuplje.

Pod četrto točko:

Vprašanja in predlogi.

1. KS Kovk — prošnja za pomoč pri dokončanju doma DPO, in sicer za ureditev varnostne ograje na stopnišču pri vходу v dom ter nabava in montaža žlebov.

Odbor je posredovala to vlogo DS TOZD-5 s priporočilom, da se pomaga KS Kovk pri ureditvi doma DPO.

2. Planinsko društvo — smučarska sekcija Hrastnik — prošnja za denarno pomoč: Odbor je mnenja, da je zadosti vsakomesečni prispevek za telesno kulturo in da dodatnega denarja v te namene nimamo.

3. Mercator STP — Hrastnik — obnovitvena dela na strehi samopostrežbe pri steklarni: Potrebno je obnoviti streho z novim zaščitnim slojem. Sanacija ostrejša bo stala 445.702,50 din,

od tega odpade manjši del na streho gasilskega doma steklarne. STP Hrastnik nima na razpolago sredstev. Prosijo, da mi začasno financiramo celotno popravilo omenjene strehe.

Člani odbora so menili, da je streha resnično potrebna popravila. Znan je tudi slab finančni položaj STP Hrastnik. Ob tem pa ne gre pozabiti, da se je v dosedanji praksi vedno težko našel denar za kakršnokoli investicijo ali popravilo trgovskih objektov v spodnjem delu Hrastnika. — Odbor je sklenil, da je potrebno popraviti streho nad samopostrežbo pri Steklarni. O tem se naj dogovorijo na sestanku predstavniki steklarne in STP Hrastnik.

4. Naročilo knjige s področja varstva pri delu: varnostna inženirja naše DO naj presodita o potrebi naročila te knjige.

Predsednik odbora  
Alojz Marcen

## Sindikati in volitve v organizacijah združenega dela

— Delovanje sindikalne organizacije ne bo uspešno, če ne bo neposredno povezano z delom delegatov in delegacij in obratno. Zato je razumljivo, da se sindikat ne more omejiti le na vodenje predkandidacijskih in kandidacijskih postopkov, čeprav so ti zelo pomembni.

— Zaključne priprave na volitve bodo v organizacijah združenega dela potekale vzporedno z občnimi zbori osnovnih organizacij zveze sindikatov in v letu sindikalnih in partijskih kongresov.

V tozdihih oziroma delovnih skupnostih morajo izvršni odbori osnovnih organizacij zveze sindikatov na seji (med 15. in 24. januarjem) sklicati temeljne kandidacijske konference (konference morajo biti opravljene do 10. februarja) in oblikovati predloge možnih kandidatov ter jih posredovati v obravnavo samoupravnim skupinam, družbenopolitičnim organizacijam in samoupravnim organom. Kandidacijske konference nato sprejmejo (določijo) kandidatne liste za člane delegacij za skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti.

— Osnovne organizacije zveze sindikatov naj se aktivno vključijo tudi v razpravo o evidentiranih kandidatih za nosilce vodilnih funkcij v skupščinah občin, v republiki in federaciji ter v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti v občini in republiki.

— Volitve članov delegacij v tozdihih oziroma delovnih skupnostih za skupščine samoupravnih interesnih in družbenopolitičnih skupnosti bodo 11. marca 1982.

— Po novem volilnem pravilniku je v tozdihih le ena kandidacijska konferenca, zato naj osnovne organizacije zveze sindikatov zagotovijo, da se bodo no-

voizvoljene delegacije vključile v drugo fazo kandidacijskih postopkov, ko gre za kandidiranje delegatov v zvezni zbor skupščine SFRJ, in v druge postopke, za katere so pristojne druge seje občinskih kandidacijskih konferenc (nosilci volilnih funkcij v skupščini občine in skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti).

— Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije meni, da v tozdihih oziroma delovnih skupnostih ni primerno združevati volitev članov delegacij za družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti z volitvami delegatov za delavski svet oziroma z drugimi referendumskim odločitvami.

— Za učinkovito delo delegacij in delegatov naj sindikat načrtuje družbenopolitično usposabljanje. Na voljo je obvezni program petih tem za usposabljanje delegatov, objavljen pa bo v brošuri republiške konference SZDL Slovenije.

**Volitve v tretje mandatno obdobje delegatskega sistema bodo novi preizkus naše zrelosti in ustvarjalnosti**

# VARSTVO PRI DELU V LETU 1981

Pregled in rezultati dela službe varstva pri delu pri urejanju delovnih pogojev, izobraževanju, zdravstvenem nadzoru delavcev, zdravstvenopsihofizičnih ocenah delovnih nalog in opravi ter pregled nesreč pri delu v letu 1981.

Za leto 1981 smo imeli izdani program dela, v katerem so bile nakazane tudi nekatere rešitve, ki se nanašajo na urejanje delovnih pogojev. Program dela je bil realiziran približno petdeset odstotno, predvsem zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v nekaterih temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. V lanskem letu je bilo opravljenih nekaj meritev mikroklima, ropota in kemijskih škodljivosti s strani Zavoda za varstvo pri delu, nekaj meritev mikroklima ter ropota pa smo opravili sami. Iz dobljenih rezultatov smo že kot tolikokrat do sedaj ugotovili, da so mikroklimatske razmere v notranjem obratu, avtomatski proizvodnji in podpečju zelo neugodne. Zaskrbljujoče je ropot v avtomatski proizvodnji, saj na nekaterih delovnih mestih presega že vse normalne meje. Zaenkrat ne vidimo rešitve, saj se avtomatska proizvodnja širi, postavljamo nove avtomate, s tem se delovni prostor zmanjšuje v obratnem sorazmerju pa še škodljivosti povečujejo.

Izobraževanje iz varstva pri delu in varstva pred požarom, ki je bilo organizirano za vse proizvodne delavce, je bilo izvedeno v okviru naše delovne organizacije in se ga je v lanskem letu udeležilo 522 proizvodnih delavcev. Zavedamo se, da program izobraževanja, ki smo ga izdelali, še ni takšen, kot si ga želimo, toda uspeh lahko pričakujemo le, če ga bomo izvajali in dopolnjevali s skupnimi moči.

Obdobni zdravstvenopsihofizični pregledi se vršijo po posameznih temeljnih organizacijah oziroma oddelkih in so rokovno opredeljeni glede na stopnjo nevarnosti ali škodljivosti. Zdravstvene preglede izvaja dispanzer medicine dela, s katerim skupno obravnavamo probleme, jih rešujemo in trdimo, lahko, da z njegovo pomočjo že prihajamo do faze, ko lahko govorimo, da na področju zdravstvenega varstva delujemo preventivno. V letu 1981 smo v sodelovanju z medicino dela začeli izdelovati tudi zdravstvene ocene posameznih delovnih mest. Ocene so že izdelane za delovne naloge in opravila strojnika, dela v kontroli in dela v pripravi surovin. Pri izdelavi zdravstvene ocene za uveljavljanje benifikacije za dela in naloge izpihalke in natičalke v ročni in polavtomatski predelavi steklene mase pa sta bili ocenjeni tudi ti dve delovni mesti. Stremeti moramo za tem, da v prihodnjem obdobju izdelamo zdravstvene ocene za vsa delovna mesta, kajti zdravstvena ocena je tisti pokazatelj, s katerim lahko ugotovimo, koliko so prisotne nevarnosti ali škodljivosti na posameznih de-

lovnih mestih in kakšen vpliv imajo na delavca. Na podlagi vseh obremenitev lahko tudi ugotovimo težo in vrednost delovnih nalog in opravil.

Vsako leto podamo vlogo za izdajo soglasja za občasno uvedbo nočnega dela žena. Soglasje izdaja Republiški komite za delo, ki pa ga izda, če so zanj podani vsi pogoji. Ženske morajo biti zdravniško pregledane, nočno delo ne smejo opravljati ženske v času nosečnosti, delavke samohranilke morajo s tem soglašati, delavec mora biti zagotovljen topli obrok med delom, zagotovljen mora biti prevoz na delo, osebni dohodek za delo, opravljeno v nočnem delu mora biti obračunan v skladu s samoupravnim sporazumom o delitvi sredstev za osebne dohodke. Nočno delo se mora upoštevati tudi pri odmeri letnega dopusta. Republiški komite za delo zahteva pred izdajo soglasja mnenje republiškega inšpektorata, če so podani vsi zgoraj navedeni pogoji. V kolikor republiški inšpektor za delo pri svojih rednih pregledih ugotovi, da niso podani vsi pogoji, lahko prepove nočno delo žena. Za vse pomanjkljivosti, ki jih ugotovi, pa izda odločbo za njihovo odpravo in jih opredeli tudi rokovno. Republiški inšpektor dela je opravil pregled v naši delovni organizaciji tudi v lanskem letu ter za odpravo pomanjkljivosti izdal ureditveno odločbo. Vse pomanjkljivosti so bile opravljene. Zahteval pa je, da se izdela program za urejanje mehaziranega transporta v nočni in polavtomatski predelavi steklene mase. Program je izdelan, s poizkusi pa naj se prične v letu 1982.

Nesreče pri delu so področje, za katerega si vsako leto vzamemo največ časa z namenom, da ugotovimo vzroke in izvore zaradi katerih se nesreče dogajajo. Ko govorimo o humanizaciji dela, mislimo na to, da bomo ustvarili takšne delovne pogoje, ki vsakemu delavcu zagotavljajo zdravo in varno delo. Preprečevanje oziroma zmanjševanje števila nesreč pri delu je naloga, s katero se moramo vse bolj poglobljeno ukvarjati, če govorimo o humanizaciji dela oziroma pogojih, ki morajo biti takšni, da ne ogrožajo zdravja ali življenja delavca. Iz zbranih podatkov lahko ugotovimo, da pri zmanjševanju števila nesreč že nekoliko napredujemo, kar nam dokazujejo naslednji podatki:

Leto	Indeks pogostosti (P)	Indeks resnosti (R)
1979	59,1	59,4
1980	62,1	54,7
1981	48,8	50,9

Indeks pogostosti (P) je razmerje med številom nesreč in učinkovito opravljenimi urami,

indeks resnosti (R) pa razmerje med številom izgubljenih delovnih dni zaradi nesreč in učinkovito opravljenimi urami. Iz tabele je razvidno, da tako pogostost kot resnost podatka se pravi, da se glede na učinkovito opravljene ure (ure po času in nadure) dogaja vse manj nesreč, ki so po teži lahke, saj so poškodovani povprečno le 10 dni odsotni z dela. V letu 1981 je bilo v naši delovni organizaciji 149 nesreč pri delu (leto 1980 — 178 nesreč). Povprečno število zaposlenih delavcev je bilo 1.668, poškodovanih pri delu oziroma v zvezi z delom pa 8,9%. Podrobnejša analiza nesreč je prikazana tabelarično, zanimiva pa je tabela V, ki prikazuje kvalifikacijsko strukturo poškodovanih delavcev. V rang nekvalificiranih spadajo delavci, ki opravljajo manj zahtevne delovne naloge in opravila, to so delavci brez šolske izobrazbe ali pa imajo dokončano osemletko. Ugotovitev, da se poškodujejo predvsem nekvalificirani delavci, je izrazita v TOZD 1 in 2. V temeljni organizaciji ročna in polavtomatska predelava steklene mase se je od skupno 49 poškodovanih delavcev, poškodovalo kar 41 na nalogah in opravilih odnašalec, odbijalec in stiskalec.

Čeprav so omenjene naloge in opravila zelo enostavne, se bomo morali v bodoče delavcem, ki ta dela opravljajo bolj posvetiti ter jih v njihovi preizkusni dobi nadzorovati in večkrat seznanjati z nevarnostmi, ki jim pretijo. Znano je, da je prav pri teh delavcih fluktuacija največja in je tudi njihova delovna doba v DO kratka. Že v začetku, se pravi pri sprejemu delavca na delo in pri njegovem uvajanju je potrebno, da je nadzor stalen, da delavec dobi občutek, da je nadzorovan. Politika oziroma način sprejema delavcev na delo se mora spremeniti, za kar se že dogovarjamo v splošno kadrovskem sektorju.

Služba varstva pri delu

## Zahvala

Sodelavcem v brusilnici in žigosarni ter pri žagah se iskreno zahvalujem za darila in cvetje ter izkazano pozornost, ko sem odhajala v pokoj. Ta prelepa darila mi bodo drag spomin na vas drage sodelavke in sodelavci ter na čas, ko smo delali skupaj. Posebej hvala Đokotu Pokrajac, vsem skupaj želim še veliko delovnih uspehov in medsebojnega razumevanja in osebnega zadovoljstva.

Še enkrat iskrena hvala.

Fani Tosič

TABELA I

Mesec	Stev. prim. boln. staleža	Od tega štev. nesreč	%	Od tega na poti	%
jan.	416	15	3,6	3	20
febr.	338	16	4,7	8	50
mar.	392	12	3,1	1	8,3
apr.	387	17	4,4	—	—
maj	332	7	2,1	—	—
jun.	388	88	2,1	1	12,5
jul.	279	19	6,8	—	—
avg.	266	2	0,7	—	—
sept.	295	14	4,7	—	—
okt.	321	14	4,4	—	—
nov.	276	13	4,7	1	7,7
dec.	270	12	4,4	—	—
skupaj	3.960	149	3,8	14	9,4

TABELA II

Izvor nesreče	Stev.	%
1. Udarci predm. letiči delci	48	32,2
2. Padeč poškodovanca	31	20,8
3. Urez	32	21,5
4. Opeklina	20	13,4
5. Stisnjenje	18	12,1
Skupaj	149	100

TABELA IV

Vzrok nesreče	Stev. nesreč	%
1. Neurejen delovni prostor ali del. mesto	33	22,2
2. Poškodovana ali nezašč. del. priprava - naprava	27	18,1
3. Neupor. osn. zašč. sredst. in opreme	24	16,2
4. Neprav. del. postopek oz. malomaren odnos do dela	40	26,8
5. Ostalo	25	16,8
Skupaj	149	100

TABELA III

Poškodovani deli telesa	Stev. nesreč	%
1. Roke	40	26,8
2. Prsti rok	33	22,2
3. Noge	47	31,5
4. Oko	18	12,1
5. Glava	11	7,4
Skupaj	149	100

TABELA V

TOZD	Kvalifikac. struktura	nekvalif. kavific.	Skupaj
1	41	8	49
2	36	10	46
3	4	—	4
4	3	7	10
5	11	9	20
DSSS	14	6	20
DO	Skupaj		149

# 19. skandinavski sejem razsvetljave

Letošnji 19. skandinavski sejem razsvetljave v Göteborgu na Švedskem je bil po številu razstavljalcev manjši od lanskega, lanski pa je bil manjši od tistega v letu 1980. Ob tem je zanimivo, da sejem prostorsko ni bistveno manjši, kar pomeni, da so preostali razstavljalci povečali svoje razstavne prostore. Isti odnos vlada sicer v švedskem in deloma tudi v preostalem skandinavskem gospodarskem prostoru: mnoga podjetja so propadla, preostala pa so povečala obseg poslovanja. Razlogi za takšno stanje so seveda zaostrene gospodarske razmere v svetu s poudarkom na specifičnih težavah Švedske. Švedski standard je bil pred časom vzor vsemu svetu, danes pa se tu srečujejo z resnimi gospodarskimi težavami, ki jih tudi spremembe na krmilu države niso odpravile.

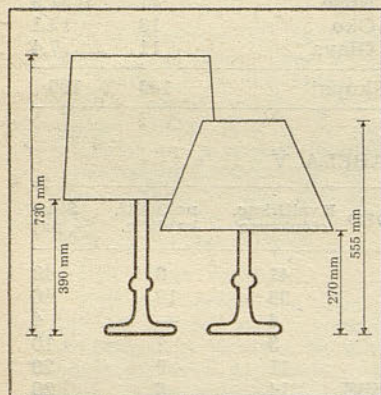
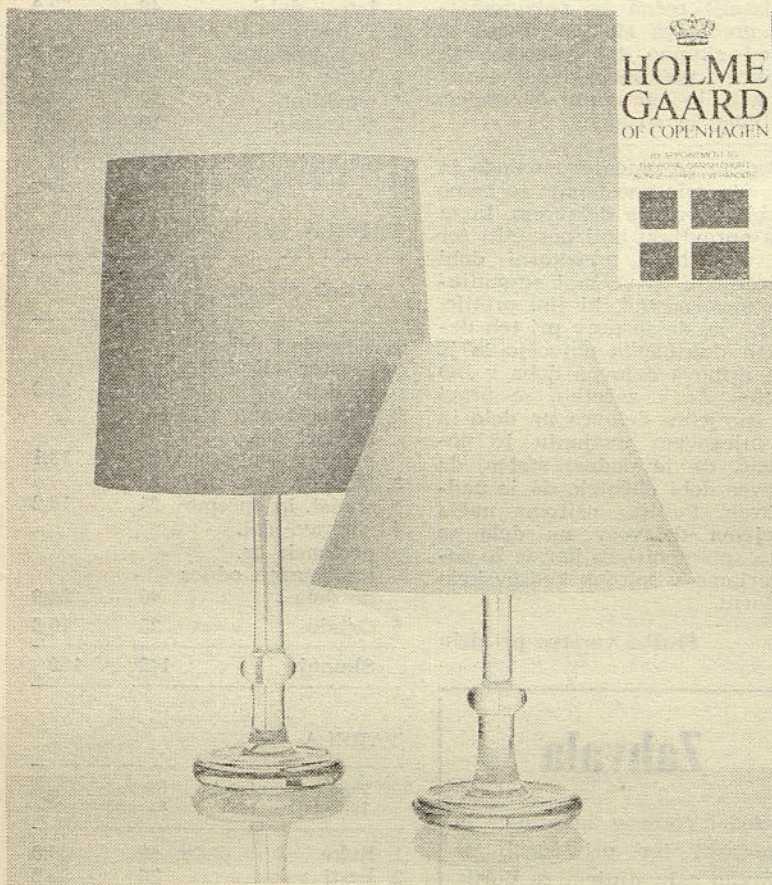
Ob zmanjšanem številu razstavljalcev pa tuji proizvajalci svetil vztrajajo na tem sejmu. Tako je tu že nekaj let prisoten naš zahodnonemški kupec — fir-

ma Zimmermann; v zadnjem času pa še en naš zahodnonemški kupec — firma Popp. Oba prikazujeta svoj standardni program, ki seveda obsega precej našega stekla. Med drugimi tujimi razstavljalci imata vidno mesto Glass-export iz Češkoslovaške in Oberglas-Stölzle iz Avstrije.

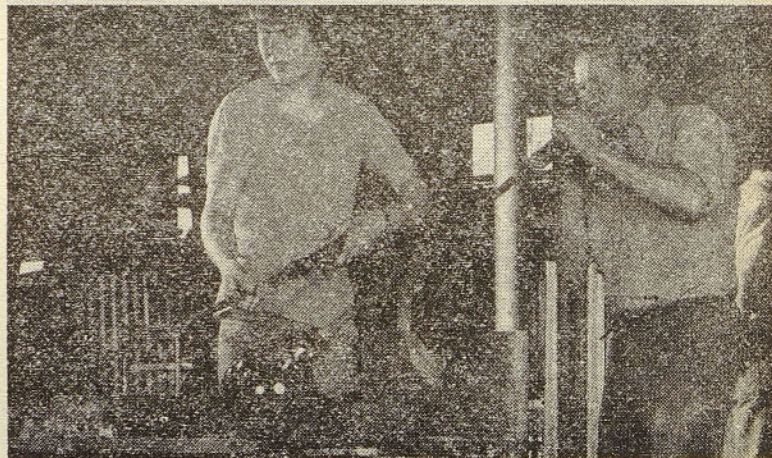
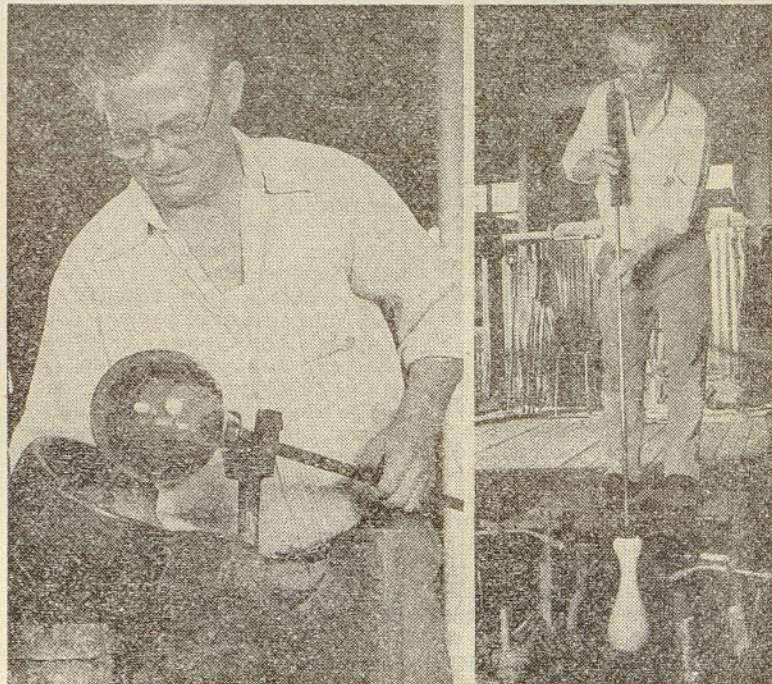
Smeri na sejmu ostajajo približno iste, kot leto prej. Seveda smo še vedno v hladnem skandinavskem ambientu in zato ostaja toplina svetil tisto, kar pogojuje design za to področje. Ni čudno, da je razstavljenih cela vrsta svetil v raznih nesteklenih izvedbah — na primer furnir, blago, poseben papir, keramika itd. Na tem področju so Skandinavci strokovnjaki in tu se lahko od njih samo učimo. Področje stekla nam nudi v proizvodnem in oblikovalskem smislu večje možnosti. Za to področje so zanimiva stekla, ki jih sicer prodajamo na druga tržišča, na primer serije plafonjer, tulpic itd. Značilno ob tem je, da se izogibajo prozornega stekla, saj gre spet za topel

ambient; zato praviloma želijo dekorirana stekla (lister, barva, odlepke). Na tem področju smo pogosto srečali dekor »Rovirosa«, ki smo ga mi obvladali že pred časom, a nam še danes ne gre.

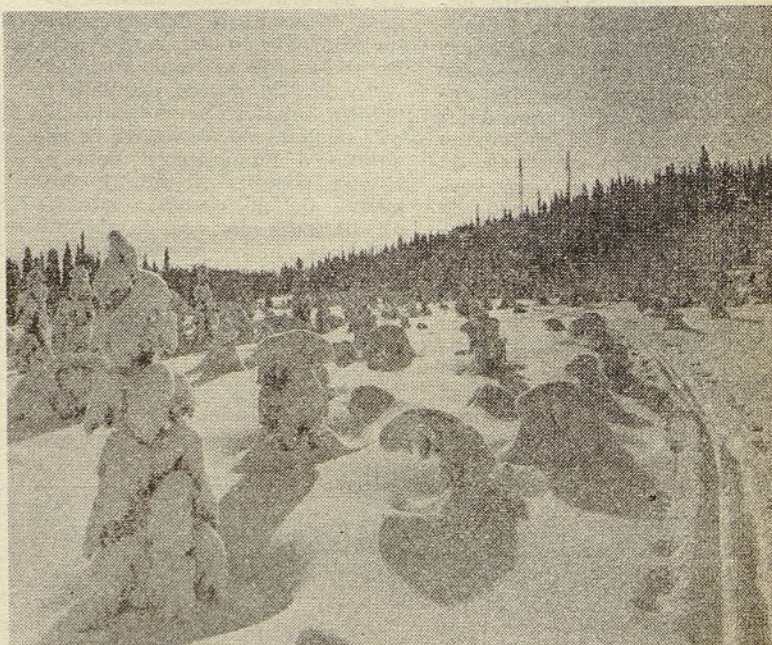
Tudi sicer so bile prikazane lepe in domiselne izvedbe dekorjev — odlepek — na raznih tucipah itd. Posebnost pa predstavlja dekor »prozorna črta« sredi belo barvnega stekla, ki ga je v različnih



Tipična skandinavski namizna svetilka — kvalitetna izvedba.

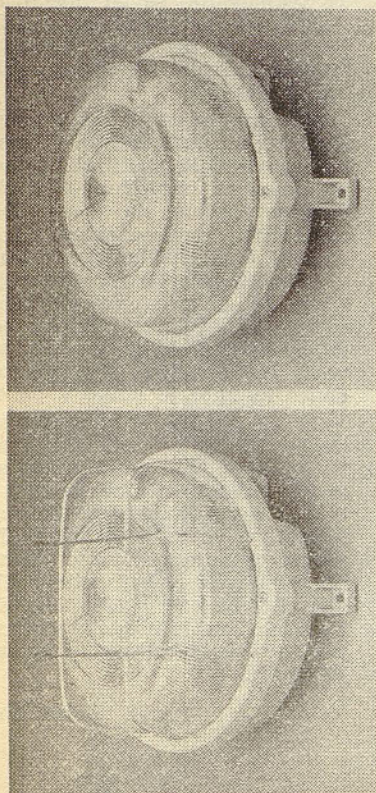


Poudarek ročni tehnologiji in designu.



Zima na Švedskem

izvedbah prikazal Oberglas-Stölzle. Gre za variantno dekoriranje »Rovirosa«; sami izdelki so precej dragi in seveda predstavljajo področje kvalitetne ročne proizvodnje. — Marmorne prevleke, ki jih je lansko leto v sodelovanju z nami prvi prikazal naš kupec Ivars Armatur AB, smo letos lahko videli tudi pri drugem razstavljalcu. Seveda pa jih Ivars letos ni prikazal, saj ima slabe izkušnje z nami glede dobave teh izdelkov.



Artikel iz prodajnega programa firme R. Zimmermann

Trenutno spada naš kupec za Skandinavijo Ivars Armatur AB med tiste, ki je povečal svoj razstavljalni prostor na sejmu v Göteborgu. Če to pomeni, da je tudi sicer izboljšal svoj položaj na tržišču, ni jasno, saj se mnenja njegovih predstavnikov razlikujejo. Bivši lastnik te firme g. Ivarsson, ki deluje kot zastopnik Ivars, je mnenja, da bi firma lahko poslovala boljše, medtem ko odgovorni pri firmi pravijo, da je poslovanje uspešno in da so možnosti za povečanje prometa z nami. Sicer smo se o tem obširno pogovarjali z g. Ivarssonom.

Iz teh pogovorov je razvidno, da je Steklarna Hrastnik še vedno zanimiv poslovni partner, vendar so prisotne nekatere pomanjkljivosti, ki bi jih pri nas lahko odpravili. Gre predvsem za hitrejše reagiranje v primeru formiranja cen obstoječim izdelkom ali novim izdelkom itd. Skandinavsko tržišče zagotavlja, ob pravilno izbranem asortimanu in ob normalnih pogojih poslovanja zanimive ekonomske efekte, ki se ob izvozni naravnosti našega gospodarstva še zanimivejši.

Alojz Marcen

## SODELOVANJE JUGOSLOVANSKIH IN ČEŠKOSLOVAŠKIH PROIZVAJALCEV STEKLA

V januarju je bil v Gospodarski zbornici v Beogradu sestanek jugoslovanskih proizvajalcev razsvetljavnega stekla.

Pri tem je bila, zaradi uspešnega sodelovanja, formirana mešana komisija za industrijsko kooperacijo in specializacijo pri jugoslovansko-češkoslovaškemu komiteju za gospodarsko in znanstveno-tehnično sodelovanje. Med 15. delovnimi skupinami se je formirala tudi delovna skupina za lahko industrijo, dejavnost, katera se bo formirala na naslednjih področjih:

- industriji tekstila in konfekcije,
- industriji kož in obutev,
- industriji stekla in keramike,
- industriji predelave lesa in azbesta.

Prvi sestanek stalne delovne skupine za gospodarsko in znanstveno-tehnično sodelovanje je bil konec leta 1981. Na tem sestanku so sestavili protokol, del tega se nanaša tudi na industrijo stekla in keramike, ki predvideva plan dela za leto 1982. V protokolu je poudarjeno, da obe strani želita sodelovati na znanstveno-tehničnem in ekonomskem področju, predvsem gre za:

— direktno znanstveno-tehnično sodelovanje med zainteresiranimi razvojnimi inštituti;

— izkoriščanje pridobljenih rezultatov v tehniki in tehnologiji orodja, prodajo licenc, know-how, tehnično dokumentacijo delov strojne opreme;

— kooperacijo v proizvodnji in specializacijo proizvajalcev zaradi izkoriščanja instaliranih zmogljivosti in večje učinkovitosti proizvodnje;

— sodelovanje v proizvodnji strojne opreme;

— ekonomsko sodelovanje in koordinacijo nastopanja na tretjem trgu.

Te naloge bi uresničili na naslednji način:

— skupina strokovnjakov bi se seznanila z rezultati, doseženimi v posameznih državah, izmenjala izkušnje, pridobljene pri neposrednih tehnoloških postopkih in posredovala naloge za uspešno tehnično in ekonomsko sodelovanje.

— Češkoslovaška ima dobre izkušnje v proizvodnji »float« stekla in želi sodelovati pri izgradnji jugoslovanskih zmogljivosti. Poleg

tega ponuja tudi tehnično sodelovanje in prodajo licence za proizvodnjo steklene volne in penastega stekla.

— Ugotovili naj bi možnosti kooperacije in eventualne specializacije v proizvodnji kristalnega in razsvetljavnega stekla in pokazali možnosti proizvodnje enega dela steklarskih in keramičnih strojev v jugoslovanskih podjetjih, na osnovi češkoslovaške dokumentacije.

— Proizvodne organizacije in organizacije zunanje trgovine bodo pripravile predloge o možnosti komercialnega sodelovanja na tretjem trgu.

V Gospodarski zbornici Jugoslavije je bilo dogovorjeno, da naj posamezni jugoslovanski proizvajalci proučijo želje in možnosti sodelovanja s Češkoslovaško in s svojimi predlogi seznanijo zbornico.

Prvi sestanek strokovnjakov iz Jugoslavije in Češkoslovaške je predviden v marcu 1982, vsem zainteresiranim organizacijam pa so bili poslani tudi programi dela za leto 1982.

Ervin Predovnik, inž.

## Okviri za rast osebnih dohodkov v letu 1982

Prav gotovo je gibanje oziroma delitev sredstev za osebne dohodeke zelo zanimivo področje za slehernega delavca v združenem delu. Da bi se v naši samoupravni družbi izognili prevelikim razlikam in neskladjem ter čim bolj uredili porabo na tem področju, so izdelana merila kot osnova za delitev dohodka. Ta merila so zajeta v posebnem DOGOVORU o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka za leto 1982.

Že uvodoma je treba opozoriti, da gre za republiški dogovor in velja le za področje SR Slovenije. Po tem dogovoru je usklajene planske akte sprejeti v organizacijah združenega dela do sprejetja zaključnega računa za leto 1981. Pri usklajevanju planskih dokumentov bodo delavci med drugim predvideli razmerja za razporejanje dohodka, tako da bodo usklajeni in uresničevani na ravni delovne organizacije. Za pravilnost izvajanja dogovora je dolžan skrbeti občinski izvršni svet kot sopodpisnik dogovora.

Čeprav dogovor ni novost za urejanje delitve osebnih dohodkov, saj smo se po njem ravnali že pretekla leta, je letošnji nekoliko spremenjen oziroma dopolnjen. Konec prejšnjega leta so namreč delegati zvezne skupščine sprejeli nove osnove za izračun sredstev za normalno reprodukcijo — amortizacijo. Nove obračunske stopnje za to kategorijo so se bistveno povečale, s tem pa avtomatično tudi stroški poslovanja. Zaradi tega se zmanjšuje tudi vrednost delitvene kategorije »dohodek«, kar pa je osnova med drugim tudi za formiranje sredstev za osebne do-

hodke. Tako se ocenjuje, da bo zaradi novih zakonskih predpisov letošnja vrednost amortizacije v naši delovni organizaciji večja za približno 30 milijonov dinarjev, kot bi znašala obračunana po starih predpisih. Seveda je to le ocena, strokovne službe pa morajo čimprej izračunati novo vrednost sredstev za amortizacijo po minimalnih stopnjah določeno z novimi zakonskimi predpisi.

Ker so bila resolucijska načela za gibanje dohodka predvidena že pred sprejetjem novega zakona, zato je bilo potrebno v dogovoru upoštevati nastalo stanje. Zaradi tega se v dogovoru govori o »primerljivem dohodku« namesto o dohodku. Ta pa se izračuna tako, da se dohodku prišteva amortizacija po minimalnih stopnjah. V resolucijskih načelih je tudi opredeljena rast sredstev za osebne dohodeke, ki mora naraščati počasneje od rasti dohodka, oziroma po novem od primerljivega dohodka za 8% v povprečju. Na osnovi razmerja:

planir. rast primerljivi doh. 1982  
dosež. rast primerljivi doh. 1981

dobimo povečano rast po tem kriteriju. Če bi bila na primer ta vrednost za 20% večja, bi se lahko sredstva za osebne dohodeke povečala le za 18,4%, oziroma za 8% počasneje.

Ta dogovor pa še posebno stimulira tiste delovne organizacije, ki usmerjajo svoje proizvode na zunanja konvertibilna tržišča. Tako delovne organizacije, ki ustvarjajo s prodajo na tujem več kot 3% od vrednosti celotnega prihodka, lahko za vsake 3% ta-

ko ustvarjenega prihodka povečajo sredstva za osebne dohodeke za 1%. Na primer če se na ta način ustvari 15% prihodka, se lahko poveča sklad za osebne dohodeke za 5%, kar bi po obeh merilih zneslo 23,4%.

Naknadno se lahko sredstva za osebne dohodeke povečujejo v primeru, da je pokritost uvoza z izvozom najmanj 30% ter se v letu 1982 povečuje, obenem pa znaša povečanje izvoza na konvertibilne trge za več kot 5% nasproti doseženim rezultatom v prejšnjem letu.

Ob vsem tem pa je treba še posebej opozoriti, da se sredstva za osebne dohodeke, ugotovljena in usklajena z dogovorom lahko izplačujejo le pod pogojem, če to dovoljuje dohodek. Ta načela in osnove pa nam bodo služila pri opredeljevanju in sprejemanju planskih dokumentov.

Maks Mrcina, dipl. inž.

DOPISUJTE  
V NAŠ LIST

# Uspešno delo strelske družine

## RAZMIŠLJANJA IN UGOTOVITVE OB POŽIVITVI DELOVANJA STRELSKE DRUŽINE STEKLAR

Strelska družina STEKLAR je od svoje ustanovitve v letu 1947 pa do danes prešla različna krizna obdobja in tudi čase vsestranskega uspešnega delovanja.

Kljub temu da je bila leta 1977 z velikim trudom in z mnogimi udarniški urami končana izgradnja strelskega doma na Diermairovem hribu nad hrastniško železniško postajo, je pričelo delovanje strelske družine vse bolj slabiti. Nastalo je pomanjkanje kvalitetnih strelskih rekvizitov, ki bi bili nujno potrebni za nemoteno treniranje in udeleževanje strelskih lig in ostalih tekmovanj. Ravno tako je prišlo do osipa mladih članov, ker ni bilo zadovoljivega članstva iz pionirskih in mladinskih vrst. Skratka, danes lahko ugotovimo, da je bila strelska družina v prvi polovici lanskega leta v takšni krizi, da je grozil razpad oziroma prekinitve delovanja strelstva v spodnjem delu Hrastnika. V kolikor bi prišlo do prekinitve delovanja bi bila to nepopravljiva škoda za strelstvo, kar pa bi kasneje zelo težko nadoknadili.

Ne smemo namreč pozabiti, da je poleg rekreativnega in tekmovalnega namena naša naloga tudi usposabljanje občanov za SLO. Ne nazadnje, bi z razpadom strelske družine naredili veliko krivico vsem tistim članom, ki so vložili ogromno časa in truda v izgradnji strelišča in ostalih pripadajočih objektov. Ti objekti so



Nešteto osvojenih pokalov in priznanj je odraz prizadevanj in aktivnega delovanja članov strelske družine. Na sliki vidimo le del osvojenih odličij. Družina jih ima še skoraj dvakrat toliko.

je delovanje na zadovoljivem nivoju.

Po občnem zboru so se novo izvoljeni člani z elanom lotili dela in v najkrajšem času in ob pomoči ostalih dejavnikov pripravili družini boljše pogoje za nemoteno delovanje in sicer tako na področju rekreativnega kot tekmovalnega streljanja. V ta namen so nabavili kvalitetne pu-

ške tipa Anxchütz, za strelišče z zračno puško pa so nabavili in montirali avtomate za tarče in reflektorske luči za osvetlitev tarč.

Upravni odbor je od izvolitve sredi lanskega leta do danes imel 5 rednih sej in več kratkih de-

lovnih sestankov. Skratka, naloge, ki so si jih zastavili člani odbora SD Steklar so vsi vzeli resno, in jih skušamo izvrševati po najboljših močeh.

Ko analiziramo obdobje mrtvila v delovanju družine, lahko ugotovimo, da je svoje napravnosti tudi bolezen. Ta nam je v letu dni iztrgala iz vrst najbolj prizadevnih članov najprej blagaj-

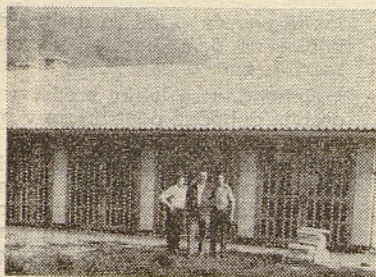
nika in strelskega sodnika tov. Jožeta Groharja, lani ob koncu leta pa še dolgoletnega predsednika in neumorljivega člana tov. Janeza Groharja. Šele sedaj ugotavljamo, da je bila verjetno bolezen kriva, da preminuli predsednik Janez ni zmožal vseh naporov, ki jih je bilo potrebno vlagati v razvoj strelstva in v delovanje dokaj številnega članstva v SD Steklar.

Na žalni seji, ki je bila za preminulim predsednikom, so člani sklenili, da se v bodoče vsako leto v mesecu decembru izvede spominsko tekmovanje. To tekmovanje se bo imenovalo »MEMORIAL JANEZA GROHARJA« in bi se ga udeležile strelske družine s širšega območja Zasavja.

Ker pa je velik del svojega življenja in tudi zdravja preminuli predsednik pustil ob izgradnji doma na strelišču, je bil oblikovan predlog, da se na občnem zboru sprejme sklep, da se strelski dom Steklar preimenuje v Strelski dom Janeza Groharja. Člani so mnenja, da se bomo edino tako lahko vsaj deloma odolžili za trud, ki ga je vložil tovariš Janez v dom, ki ga imamo danes in nam je lahko v ponos.

Ob tej priliki bi se tudi radi strelci SD Steklar zahvalili vsem tistim, ki so nam nudili materialno in finančno pomoč, ki smo je bili še kako potrebni ob ponovni oživitvi delovanja družine. Na pomoč so nam predvsem priskočili: Osnovne organizacije sindikata DO Steklarne Hrastnik, OO Tovarne kemičnih izdelkov Hrastnik in Telesnokulturni skupnosti Hrastnik.

Lojze Knez



Strelski dom med izgradnjo — v ospredju pokojni predsednik Janez Grohar (v sredini) s člani strelske družine.

danes usposobljeni za izvedbo vseh vrst tekmovanj, od rekreativskih do republiškega prvenstva, katerega bomo skušali izvesti še v letošnjem letu.

Na občnem zboru sredi lanskega leta, je prišlo tudi do sprememb v vodstvu strelske družine. Pri izbiri članov odborov nas je vodil moto, da naj vodijo strelsko družino taki člani, ki so pripravljeno delati in jim je cilj ohraniti tradicijo strelstva na področju spodnjega dela Hrastnika. Delo družine bodo vodili naslednji člani upravnega odbora: Vidovič Franc — predsednik, Verač Anton — podpredsednik, Knez Alojz — tajnik, Grohar Miran — blagajnik, Bec Emil, Kreže Drago in Volfand Viki II. Nadzorni odbor pa deluje v sestavi: Pavlič Viki, Hafner Ivan in Špacapan Marjan. Seveda pa ima družina izvoljene tudi ostale odbore in komisije, ki skrbijo, da

# Referendum uspel

## O PRIKLJUČITVI KALA H KS DOL PRI HRASTNIKU

Le še 43 krajanov, od tega šest otrok je ostalo v naši najvišje ležeči krajevni skupnosti Kal. Od 37 volilnih upravičencev je bilo 20 starejših od 57 let, število tistih, ki bi še bili nekje sposobni voditi krajevno samoupravo, dograjevati in sodelovati v delegatskem sistemu in se ukvarjati z drugo dejavnostjo v KS pa se je zmanjšalo na simbolično število — 13. O tem, da je v praksi vse delo ležalo na ramenih 2—3 posameznikov niti ni potrebno poudarjati. Zato se je svet (skupščina zaradi premajhnega števila krajanov niti ni mogla biti formirana) KS Kal že pred leti odločil, da tako ne gre naprej in da je nujna priključitev k eni večji sosednji krajevni skupnosti. Ostala je dilema — kam? Ali KS Čeče ali h KS Dol pri Hrastniku. Odločitev seveda ni bila povsem enostavna, saj so bili in so še interesi posameznikov različni. Končna odločitev je bila — h KS Dol pri Hrastniku.

Druženopolitične organizacije z Dola so o tej želji Sveta KS Kal razpravljale v novembru in decembru 1981. leta ter na osnovi sklepa Skupščine KS Dol skupno s KS Kal razpisale referendum o priključitvi KS Kal h KS Dol pri Hrastniku za ne-

deljo, dne 24. januarja letos.

Ob tem, čeprav je izid referenduma dokaj ugoden, pa se vendarle ni moč znebiti občutka, da vsaj kar zadeva KS Kal odločitev o priključitvi h KS Dol ni ravno potekala usklajeno med svetom in DPO Kal. To se je še najbolj izkazalo v dneh pred referendumom in pa v končnem izidu.

Nasproti njim, pa je bil izid kot tudi udeležba volilnih upravičencev v KS Dol mnogo boljše, pa čeprav so bili nekateri mnenja, da obveščenost vendarle ni bila najboljša. Vendar že sam podatek, da je v KS Dol glasovalo 1.186 volilnih upravičencev od 1.483, kolikor jih je v volilnem imeniku, najbrž dovolj zgovorno pove, da obveščenost konec koncev tudi ni bila tako slaba, kot nekateri skušajo zatrjevati. Kajti v odstotku tistih, ki niso prišli na volišča, nikakor ne gre prezreti precejšnjega števila tistih, ki so bili upravičeno odsotni (bolnica, JLA, tujina itd.) in tistih, ki zaradi svoje verske pripadnosti ne prihajajo na opravljanje svojih državljskih dolžnosti, četudi v svojih zahtevah do družbe nimajo nič manjših zahtevkov od drugih.

Še več, ob najbolj svežem dogodku lahko trdimo, da so deležni bonitet, ki jih v določenem primeru nikakor niso zaslužili in

so nanje še manj upravičeni.

Z uspešnim izidom januarskega referenduma imamo tako odslej v občini Hrastnik 10 krajevnih skupnosti. Združena KS Dol pri Hrastniku pa šteje trenutno 1520 volilnih upravičencev in okrog 2.100 prebivalcev.

Namesto prejšnjega sveta v KS Kal bo odslej deloval na tem območju vaški odbor, čigar osrednja naloga bo še naprej razvoj krajevne samouprave, komunalne zadeve in nekatera druga vprašanja. Vsa ta vprašanja pa bodo krajani tega zaselka urejali prek delegatskega sistema, sveta in skupščine ter DPO čigar sedež bo na Dolu.

Za konec naj omenimo še izide referenduma s številčnimi pokazatelji.

V KS Kal se je referenduma udeležilo 35 od 37 volilnih upravičencev. Dva sta bila upravičeno odsotna (JLA). Za priključitev je glasovalo 21, proti pa 14 volilnih upravičencev. V odstotkih pomeni to 60% za in 40% proti. Neveljavnih glasovnic ni bilo.

V KS Dol je na štirih voliščih glasovalo 1.257 volilnih upravičencev ali 84,7% od 1.483. Za priključitev se je izreklo 1.186 ali 79,97 odstotkov krajanov, le 61 ali 4,1% pa je glasovalo proti. Neveljavnih glasovnic je bilo 10, kar znaša 0,6%. Jože Premec

## Razmišljanje o solidarnosti

Solidarnost! Kako lepa beseda, a še lepša ko se spremeni v dejavnost. Na misel mi je prišla težka letalska nesreča, ki se je zgodila lani 1. 12. in v kateri je izgubilo življenje toliko ljudi, polnih načrtov, staršev, otrok, še več otrok pa je ostalo brez enega ali obeh staršev. Koliko solidarnosti je bilo takrat po vsej Sloveniji, Jugoslaviji in med sosedi ponesrečencev. Kar drži pregovor, da nesreča zblizuje ljudi. O teh solidarnih akcijah smo lahko prebrali: »Čeprav živimo sredi nasilnega in brezčutnega sveta, še vedno zatrepetajo naša srca v skrbi do sočloveka, ki potrebuje pomoč.« V Jugoslaviji imamo to lepo urejeno. Gradimo human socializem in veliko polagamo na solidarnost. Ljudje pa se v raznih nesrečah tudi radi odzovejo. Ko sem se 16. 12. 1981 zbudil, ker se je žena odpravljala na jutranji »šiht«, sem zaslišal sireno, ki je naznanjala, da nekje gori. Še isti dan dopoldan sem izvedel, da je gorelo pri mojem svaku.

Z velikim trudom si je postavil nad kletjo manjše stanovažje, ker je stara hiša že v razpadajočem stanju. Okrog dveh zjutraj je začelo iz sedaj še neznanih vzrokov goreti na podstrešju, kjer je imel spravljeno pohištvo, (soba ni bila vseljiva) vso obleko, kavč, fotelje, posteljnino, ves fižol, ki ga je med letom pridelal, čebulo itd. Sam svak je bil na nočnem delu v jami. Ženo pa je zbudilo močno pokanje strešnikov, ki so popokali zaradi velike vročine. Nastal je preplah. Splet pa se je pokazala solidarnost in pripravljenost ljudi, da pomagajo sočloveku. Sosed Hafner je bil takoj pripravljen in prišel z vso družino v tem zgodnjem in zelo hladnem jutru na pomoč. Še sreča v nesreči, da je rezervoar z vodo blizu in da je bil poln vode. Z velikim naporom se jim je posrečilo pogasiti požar in obvarovati pred njim spodnji del hiše, staro hišo, ki stoji čisto blizu in gospodarsko poslopje. Ostrešje in vse, kar je bilo na podstrešju, pa je zgorelo.

Ko je prišel svak zjutraj iz službe, je bil na robu obupa. Ostala mu je samo obleka in plašč, ki ju je imel na sebi in ravno tako ženi. A v nesreči ni ostal sam. Ze ob osmih zjutraj sta prišla predstavnika Rudnika in rudniškega sindikata, si ogledala nastalo škodo in takoj ukrepala. Drugi dan so ju že poklicali in sporočili, da si lahko na račun sindikata izbereta v blagovnici v Hrastniku nekaj perila ter vsak eno obleko in da bo dal Rudnik les, opeko in ljudi, ki bodo napravili novo ostrešje. Obljubljeno — storjeno. Kljub mrazu in sneženju je bilo v nekaj dneh vse opravljeno. Vsa čast rudniku in sindikatu za hitro pomoč. Pravijo: »Kdor hitro da, dvakrat da,« in še kako resničen je ta pregovor. Čeprav je škoda še precejšnja, je streha le zopet nad glavo.

Ko sem vse to premleval v mislih, mi je padlo marsikaj na pamet. Res damo vsako leto enodnevni zaslužek solidarno, ki se potem porabi za primere nesreč in katastrof. Koliko pa bi lahko

pomagali v takih in podobnih nesrečah drug drugemu, če bi se sami organizirali. Saj že imamo samopomoč, a ta denar je treba kljub ugodnim pogojem vrniti. V mislih imam drugačno samopomoč. Takole sem računal. Če bi dal vsak član kolektiva na mesec samo 20 dinarjev, pa bi se nabralo na leto okrog 40 starih milijonov. Koliko denarja tako rekoč zmečemo stran za nepomembne reči in bi tak znesek ne pomenil nobenega izdatka, ki ga ne bi mogel pogrešati. Imamo sindikat. V našem tozdu je tov. Jerman dober organizator a tudi v drugih niso slabši. Prepričan sem, da bi se to dalo urediti, čeprav je moja žena drugačnega mnenja. Pravi, da bi se ljudje branili tega izdatka. Pomisliti pa moramo, da »nesreča ne praznu-

je«. Lahko raznese plin v stanovanju in zgori pohištvo itd. Ob takšnih primerih ponavadi organiziramo pobiranje, ki pa je zamudno in počasno. Če pa bi imeli svoj solidarnostni fond, bi se lahko sestala izvoljena komisija in takoj ukrepala. Še lepše bi bilo, da bi se organizirali vsi delavci v Hrastniku v okviru občine in potem v primeru nesreče pomagali domačinom, pa tudi drugim potrebnim pomoči v Sloveniji, če bi bil denar. Kombinacij bi bilo lahko več. Če bi se v treh letih ne porabil noben dinar za pomoč, bi se dve tretjini denarja odstopilo kakšni bolnici za razne raziskave ali prepotreben nov aparat, Zvezi borcev za potrebe bolnih članov ter jim omogočili zdravljenje v zdravilišču, za defektne otroke itd.; tret-

jina pa naj bi ostala naprej v fondu solidarnosti. Lahko bi se pa npr. po petih letih štiri petine denarja vrnilo dajalcem, ena petina pa ostala za naprej. Najlepše pa bi bilo, če bi ta denar pustili za humanitarne namene. Seveda bi morali sestaviti statut, po katerem bi se ravnala komisija.

V neki družbi sem že omenil te svoje misli. Nobeden ni bil proti, vsi bi bili pripravljeni prispevati določen znesek vsak mesec. Podali pa so pomisleke, da bi ljudje to izkoriščali, češ da bi potem marsikje gorelo in podobno. Morda bi bil res tudi kakšen tak slučaj, čeprav upam, da so ljudje toliko zavedni, da ne bi izkoriščali tega.

Lepo bi bilo poskusiti in upam, da bodo sindikat in odgovorni premislili o tem.

Ivan Hočevvar

## Pomen in vloga varstva pri delu

**Posebnost v verigi odgovornosti za izvajanje in pospeševanje varnosti v delovni organizaciji je stalna, nenehna skupna odgovornost vseh in osebna odgovornost posameznika. To je vse skupaj odraz ustavnega položaja delavca kot nosilca združenega dela pri organiziranem delu in upravljanju z družbenimi sredstvi.**

### ZADOLŽITVE IN OBVEZNOSTI

DELAJSKI SVET v skladu s svojimi pravicami in obveznostmi, ki so določene z akti delovne organizacije, skrbi, da se izvaja in pospešuje varstvo pri delu po naslednjih zadolžitvah in zahtevah:

1. Sprejema programe in plane za izvršitev ukrepov za zavarovanje ljudi pri delu.
2. Za programe planira in zagotovi finančna sredstva.
3. Ugotavlja na osnovi poročil stanje poškodb pri delu, poklicnih boleznih, delovne pogoje in drugo v zvezi z delom.

4. Obravnava poročila, katera delovni organizaciji pošilja pristojni organ inšpekcije in odločbe v skladu z zahtevami teh organov.

5. Sklepa o odstranjevanju nepravilnosti in napak v zvezi z organizacijo in izvajanjem varstva pri delu.

6. Določa ukrepe prek pristojnega organa za uvedbo disciplinskega postopka za primere kršitev delovnih obveznosti v zvezi z varstvom pri delu.

7. Imenuje komisijo za varstvo pri delu.

Organi upravljanja imajo obveznosti tudi do sindikalne organizacije:

1. Organ upravljanja in drugi organi temeljne organizacije so dolžni pri opravljanju nalog, vključenih v svoje poslovanje, posebno kadar gre za ugotavljanje in uresničevanje neposrednih pravic in obveznosti delavcev, seznaniti o tem osnovno organizacijo sindikata v TOZD.

2. Organi upravljanja in drugi organi TOZD sprejemajo in razpravljajo o predlogih, pripombah in mnenjih sindikata organizacije.

3. Organi upravljanja in drugi organi TOZD so dolžni omogočiti udeleževanje in sodelovanje sindikata pri preučevanju vseh vprašanj, ki se tičejo življenja, dela in poslovanja.

»Varnostni problemi«  
(izvleček)

## Moj očka je bil brigadir

### PIONIR V OBNOVI IN IZGRADNJI DOMOVINE

Že samo naslov nekaj pove. Ponojna sem na to, zato sem se odločila, da mojega očka kot brigadirja še posebej predstavim. Sam mi je takole pripovedoval: »Najbrž te zanima le svetla polovica brigadirskega življenja. Vendar ti bom skušal opisati vse, kar je v njem zanimivega. Po nekaj lokalnih akcijah sem se, seveda s privoljenjem staršev odločil, da odidem na zvezno brigadirsko akcijo. Povem ti, da sem komaj čakal, da odidem na traso.

Utaborili smo se na Otočcu pri Novem mestu. To je bila brigada zasavskih, prekmurskih in hrvatskih pionirjev in mladincev. Delali smo avtocesto. Oh, ja! Veliko dela je bilo. Poleg dela na trasi sem opravljal še ogromno organizacijskega dela. Bil sem

namreč komandir čete. Spominjam se, da sem dobil prvi žulj prav takrat ob krampu in lopati. Mislim, da bi ti še znal pokazati hišo, drevo in obcestni kamen, kjer sem začutil svoj prvi žulj. Vendar mi ni žal.

Oh, da, takrat me je naenkrat začel boleti tudi zob. Vendar mi ni bilo hudo zaradi bolečin. Te so bile vse drugačne narave. Resnično mi je bilo hudo, ker me dva dni ni bilo na trasi. Dva dni je bila tu pisarna prazna, saj sem širom po Dolenjski iskal zobozdravnika.

Ampak najbolj zanimivo je bilo, ko smo gradili nek viadukt. Vse ročno, ti povem, prima! Nikjer nobenih strojev. Takrat sem resnično užival.»

Rada mu verjamem, kajti vedno, kadar gremo k stari mami in

se moramo peljati prek tega viadukta, začne tolči po volanu in pravi: »Glej ga no, še kar stoji tale 'moj' viadukt!«

»Ja, veš, Andreja, takrat smo res delali. Tele vaše današnje akcije se lahko skrijejo. Vstajali smo ob petih, ob šestih na delo, ob enih domov. Popoldne pa razni tečaji, vse, kar si hotel. Nekoč so nas obiskali celo zvezni funkcionarji, se pogovarjali z nami in z nami tudi odšli na traso. Ti povem, cel mesec sem bil ponosen na to.

Kaj praviš, koliko časa so trajale naše akcije? Dva meseca. Si presenečena kaj? In nič: očka, pa mamica, cela dva meseca sem bil odrezan od družine. Nič obiskov in podobnega. Za to ni bilo denarja. Ampak kar napiši v tem svojem spisu, da mi ni bilo nikoli žal. Res je bilo veliko de-

(Nadaljevanje na 12. strani)

# DISCIPLINA

Dvajseto zasedanje disciplinske komisije dne 4. 12. 1981

Priimek in ime	Rojen	TOZD-DSS!	Izrečen ukrep
Dolinšek Marija	3. 12. 1943	1	Opomin Pavšalna odškodnina 300 din
Hubman Valentin	24. 3. 1949	1	Prekinitev delovnega razmerja pogojno za dobo enega leta Zdravljenje proti alkoholu
Keber Mirko	9. 2. 1957	1	Razporeditev na dela krogličarja za dobo treh mesecev Pavšalna odškodnina 2.000 din
Kitanovič Ljubimko	28. 7. 1958	1	Opomin Pavšalna odškodnina 300 din
Mustajbašič Sakib	2. 7. 1964	1	Prekinitev delovnega razmerja Pavšalna odškodnina 1.200 din
Pap Edvard	26. 1. 1950	1	Prekinitev delovnega razmerja pogojno za dobo 6 mesecev Pavšalna odškodnina 1.000 din
Pufler Ernest	19. 12. 1935	1	Opomin Pavšalna odškodnina 500 din
Šunta Milan	15. 5. 1962	1	Opomin
Buletinac Dragan	21. 5. 1962	2	Javni opomin Pavšalna odškodnina 300 din
Dugojnič Ivan	25. 4. 1932	2	Opomin Pavšalna odškodnina 300 din
Džanković Osman	7. 7. 1953	2	Opomin Pavšalna odškodnina 500 din
Džanković Fadila	4. 3. 1958	2	Opomin
Husanovič Ismeira	29. 1. 1952	2	Opomin
Kojundžić Ramiza	1. 1. 1962	2	Opomin
Kirn Bojan	24. 1. 1954	2	Javni opomin Pavšalna odškodnina 100 din
Škorjanc Alojz	14. 6. 1951	2	Javni opomin Pavšalna odškodnina 100 din
Vintar Dušan	11. 11. 1962	2	Javni opomin
Pokleka Amalija	12. 4. 1947	3	Opomin Pavšalna odškodnina 500 din
Radočaj Dejan	9. 9. 1964	3	Javni opomin
Mahnič Šukrija	17. 2. 1962	5	Opomin Pavšalna odškodnina 500 din
Kaluža Vinko	19. 7. 1946	5	Opomin Pavšalna odškodnina 300 din
Josič Mirjana	21. 5. 1964	DSSS	Javni opomin Pavšalna odškodnina 300 din
Tutner Samo	26. 7. 1953	4	Postopek se ustavi
Kocman Franc			
Auflič Ivan			
Dolinšek Branko			
Biderman Ivan			
Rupnik Jože			
Tovornik Milan		5	Postopek se ustavi
Babič Zijad	12. 8. 1959	5	Postopek se ustavi
Huzejrovič Derviš	15. 3. 1947	5	Postopek se ustavi
Laznik Jože	28. 2. 1929	5	Postopek se ustavi
Koritnik Franc	26. 1. 1953	5	Postopek se ustavi
Podatke zbrala Jelka Urbajs			Predsednik komisije Adolf Šrenk

## Krvodajalstvo v Hrastniku

Komisija za krvodajalstvo pri Občinskem odboru Rdečega križa Hrastnik nam je tudi za leto 1982, kot vsako leto doslej, poslala plan programa krvodajalstva za potrebe bolnice Trbovlje. Program in razrez po mesecih komisija pošilja zato, da delovne organizacije ne bi utrpele prevelike škode in zastojev v proizvodnji. Ta komisija poudarja tudi, da naj bi bil vsak zdrav človek enkrat v letu krvodajalec in da ne smemo dovoliti, da bi bili krvodajalci vedno eni in isti ljudje kot se dogaja sedaj. Iz spiska, ki ga je dostavila komisiji trboveljska bolnica je tudi razvidno, da se teh akcij skorajda ne udeležujejo delavci iz drugih republik, zato jih je treba seznaniti, da bodo tudi oni ali pa člani njihove družine kdaj potrebovali kri. Menijo, da da bi bilo potrebno tudi temu problemu posvetiti več pozornosti.

Ob koncu leta 1981 je omenjena komisija ugotavljala realizacijo plana, in ugotovila, da nekatere delovne organizacije in TOZD ne pokažejo pravega razumevanja za to humano dejavnost. Seveda to ne velja za našo delovno organizacijo, kajti iz razpoložljivih podatkov smo ugotovili, da je kar 112 delavcev Steklarne darovalo kri v letu 1981.

A. P.



### SODELAVCEM

Herog je, kdor do kraja vztraja  
Vse tja prek šestih križev dni.  
Amortiziran ves do kraja  
Le po počitku hrepeni.

A zame menda ni vse mimo,  
Veselje v meni še živi,  
Atoma čas, ki v njem živimo,  
Mi vedno znova govori:

Počival boš, ko onemelo  
Razjedeno ti bo srce  
In kadar več ne bo uspelo  
Jeziku, da bi sukal se.

A zdaj za res, nič več za šalo.  
Tihoten bom odslej postal,  
Edino kar mi je ostalo  
Ločitev, si v spomin bom vtikal.

Jo hranil bom tja do večera.  
In vanjo ste prijatelji  
Vkvoli vez mi brez primera,  
Izakazano v pozornosti.

Molče o tem črke govorijo,  
Odkrito hrani jih srce.  
Jim daje moč in kar želijo,  
Iskreno leva stran pove.

Miha Jelenc

(Nadaljevanje z 11. strani)

la, zato pa tudi razvedrila ni manjkalo. Zvečer smo ob tabor-nem ognju razglasili udarnike, velikokrat sem bil tudi jaz med njimi.

Takrat, ko je tovariš Tito otvo-ril avtocesto, smo se hrastniški

brigadirji med prvimi peljali po njej. Tovariš Tito nas je pohvalil, pohvalili pa so nas tudi ljudje, ki so se po tej avtocesti vozili. In ni me sram priznati, da sem bil na to zelo ponosen.

Tako mi je moj očka pripove-doval o brigadirskem življenju.

In kar žal mi je, da ga še nisem okusila.

Andreja Knez, 7. a

OŠ NH Rajka Hrastnik

Pedagoška enota

Franca Kozarja



# Alkoholizem v naši družbi

O alkoholizmu imamo ponavadi različni ljudje različne predstave, poglede in mnenje. Radi modrujemo, da to problematiko poznamo, a velikokrat se je že prav jasno pokazalo, kako malo vemo o tem družbenem zlu, kako malo storimo, da bi bilo drugače. Zato smo sklenili tej temi v našem glasilu znova nameniti nekaj prostora, z upanjem, da boste našli čas, da boste sestavke prebrali in se tudi zamislili nad njimi. Ne nazadnje smo vsi del okolja in družbe, ki se s to problematiko srečuje, pa vse premalo ukvarja. V naših dejanjih manjka odkritosti, doslednosti, poštenosti, želje pomagati, pa tudi znanja. Pri sestavljanju prispevkov nam je kot osnova služila knjiga dr. Janeza Ruglja Alkoholizem in združeno delo, ki je izšla v letu 1981.

## Pojem alkoholizma

Alkoholizem je družbena motnja, ki se na prizadetem posamezniku razodeva v spremembi vedenja, lahko pa tudi z različnimi telesnimi in duševnimi okvarami in zapleti.

Torej je alkoholizem vsakršno uživanje alkohola, ki ustvarja probleme.

Bistvo alkoholizma ni v pitju, temveč v spremenjenem vedenju; kamor spada med drugim sebičnost, površnost, zanemarjanje obveznosti, stagnacija in popolna odtujitev na vseh področjih človekovega udejstvovanja.

Mnogi se ne zavedajo, da je odvisnost od alkohola trajna in se z abstinenco in zdravljenjem spravi v prikrito stanje, iz katerega se prebudi s prvim kozarcem alkohola, tudi po deset in več letih popolne abstinence. Zato bivši alkoholik ne sme nikoli več poskusiti niti požirka alkohola.

## Razvoj alkoholne bolezni

Alkoholizem je dolgotrajna bolezen, ki se razvija pet, deset, dvajset in tudi več let. Začetni zmerni pivec preide več stopenj, preden zaradi alkoholizma propade.

1. V predalkoholnem obdobju (trajanje od 6 mesecev do 10 let) si bodoči alkoholik poskuša lajšati vsakodnevne stiske z alkoholom, ki mu omogoča sprostitve in ponuja prijetno omamo. Postopoma začne piti čedalje večje količine alkohola, da bi dosegel manjšimi količinami.

2. V naslednjem obdobju (trajanje od 6 mesecev do 5 let), ki ga imenujemo zgodnje alkoholno obdobje, alkoholik že pije tudi na skrivaj. Pije pogosto ali celo stalno in skrbi, da mu ne bi zmanjkalo pijače.

Nejevoljno reagira, če se kdo drzne, da mu omenja njegov pivski problem. Ponavljajo se mu alkoholne amnezije, to pomeni, da se zjutraj, ko se strezni, ne spominja, kaj je v vinjenem stanju počel. Take izgube spomina postajajo vse bolj pogoste.

3. To obdobje imenujemo kritično obdobje. Pride namreč do izgube kontrole nad pitjem in nad količino zaužitega alkohola. To pomeni: kadar tak alkoholik popije en sam kozarec pijače, bo s pitjem nadaljeval toliko časa, dokler ne bo pijan. Včasih se odloči za abstinenco in res bo krajši ali celo daljši čas abstinalen, zato, da bi sam sebi dokazal, da

pač lahko pije ali ne pije.

V tem obdobju je alkoholik v veliki nevarnosti, da bo izgubil vse, kar mu je bilo blizu ali drago (družino, prijatelje, službo, lastno zdravje), razen če ga grožnje o izgubi ne spravijo k raz-

mišljanju in odločitvi za zdravljenje. Če bo to priložnost zamudil, bo prispel v zadnjo fazo alkoholizma.

4. Končno fazo imenujemo kronično obdobje, to je takrat, ko je zasvojenost alkoholika že dossegla takšno stopnjo, da pride do več dni trajajočega popivanja. Doslej je bil alkoholik še sposoben, da je svoje težke pivske periode rezerviral za vikende, medtem ko v tem obdobju pride do večdnevnega popivanja povsem nekontrolirano, celo nena-menoma.

Slabša se mu zdravje, med drugim tudi zato, ker se slabo hrani, v glavnem samo še pije. Propada moralno in etično.

Alkohol človeka namreč posu-rovlja.

Vse običajne vrline, kot so čast, spoštovanje, ugled, ljubezen do žene, staršev, otrok, mu

## Novo v knjižnici Hrastnik

### 1. Roman TIGROV SKOK

Spet smo dobili nov roman Victorie Holtove, pisateljice, ki se lahko ponaša z nadvse široko pozornostjo bralcev. To njeno najnovejše delo bo brez dvoma deležno zanimanja. Knjiga sodi v zvrst zabavnega branja, ki pred bralca ne postavlja nikakršnih miselnih zahtev in ga ne vleče v poglobljanje. To je delo, ki ga beremo brez napora, predvsem zaradi tega, da bi nas zabavalo.

Glavna junakinja je Sarah in njeno življenje spremljamo v pestrem opisu od Londona do eksotičnega Cejlona. Sarah srečamo v različnih okoljih, časovnih razdobjih in življenjskih situacijah. Tako jo vidimo v Londonu, kjer doživlja lepe ure ob Tobyju medtem ko njena mati zbira uspehe na odrskih deskah. Zgodbi daje skrivnostnost Ashingtonov grad, kjer srečamo postarani samici Martho in Mabel, Sarah pa prav v tem okolju zve za obstoj dragih biserov, doživlja pa marsikaj čudnega.

Sarah se poroči s samovoljnim in brezobzirnim Clintonom in kasneje živita na Cejlonu, kjer eksotično okolje seveda daje svoj nadih romanu. Na Cejlonu izvemmo tudi za srove nazore in brezobzirno gospodarjenje plantažnikov. Soprog glavne junakinje je brezobziren pridobitnik in to žena spozna. Spozna pa tudi, kdo je vzgojiteljica v ashingtonskem gradu, ki je priromala s njo na ta topli otok. Zgodba s Celio pa doseže tragičen vrhunec...

### 2. Zgodovinski roman VOJAKI LETA '44

Z leti si je zbirka Pomurske založbe s pomenljivim naslovom »Pesti« pridobila prav lep ugled med slovenskimi bralci, ki znajo ceniti tovrstno prevedeno književnost. Izšla je že vrsta knjig, od katerih je bila večina deležna lepe pozornosti javnosti.

Rokopis pričujočega romana je imel čudno usodo. McGivern je rokopis predložil založniku, ta pa ga je zavrnil. Vojna tematika naj bi ne bila več aktualna, vsaj tista, ki sega v razdobje druge svetovne vojne. Vendar strokov-

njaki vedo, da to ne drži. Romani iz druge svetovne vojne oziroma dela, ki zajemajo dogajanje tistega časa, so dandanes prav tako priljubljena, kot so bila v razdobju desetletja po veliki moriji. In tako se je kasneje, ko so to knjigo izdali, res izkazalo, da je bila deležna silovite pozornosti. Mnogi so roman primerjali z najbolj priljubljenimi knjigami, ki obravnavajo tiste čase: z Golimi in mrtvimi, Mladi levi, Od tod do večnosti, z romanom Ne ubijaj ali priljubljenim delom 08/15. Skoraj vsakdo, ki ga kolikor toliko zanima dogajanje na frontah tega velikanškega spopada, ve za ardensko ofenzivo leta 1944. Nemci so takrat v poslednjem obupnem poskusu ob silni konspiraciji zbrali na zahodni fronti svoje poslednje divizije in tankovske enote in udarili po zavezniški fronti. Ta ofenziva je širši okvir zgodbe.

Roman je pripoved o vodu ameriškega topništva. O ljudeh različnega porekla v tej enoti, ljudeh razne barve polti, verzpovedi in seveda čudi. O njihovem boju in trpljenju, pogumu in dvomih, o junaštvu pa tudi tistem, kar v konvencionalnem smislu ne sodi v ta pojem. Roman ni pisan belo-črno, kar mu daje še posebno vrednost. V njem so dileme posameznikov, vojakov in častnikov, v njem srečamo tudin emškega polkovnika, ki ne prenaša nacistične prevare, ko so v zavezniške uniforme preoblečeniN emci uničevali na nizkoten način svoje nasprotnike. Vemo, da so to resnično počeli. Knjiga sodi resnično med boljše romane o drugi svetovni vojni 15 Steklar mt

in priča, da ta tematika še ni izčrpana, le dober pisec jo mora prav zastaviti in obdelati.

### 3. Življenjepis LORDA NELSONA

Oliver Warner, odlični angleški avtor, ki je pisal vrsto zgodovinskih del in je pri nas žal premalo znan, piše v uvodnem poglavju svoje knjige »Portret lorda Nelsona«, da se Nelsonov življenjepisec kakor klasični traged ukvarja s snovjo, ki je dolgo

postanejo brezvsebnski pojmi. V tej fazi mu ni več mar za svoje — naj ga prosijo, mu očitajo, naj stradajo, ali prezebajo, kaj to njemu mar. Medel in otopel samo še životari, njegova sposobnost mišljenja je okrnjena. Njegovimi možgani so že tako načeti, da bo še vedno nesposoben, čeprav bo abstinalen več tednov, da bi sebe in svet okrog sebe pravilno ocenil. Toleranca do alkohola v tem času pade, sedaj potrebuje namreč mnogo manj alkohola, če se hudo opije. Prične piti kakršnokoli vrsto alkoholnih pijač ali nadomestkov, pač vse, kar mu je na voljo. Pokažejo se hude zdravstvene okvare zaradi alkoholizma (ciroza jeter, okvare možganov, drugo).

Opisani propad je mogoče ustaviti s pravočasnim in ustreznim zdravljenjem in prevzgojo. Čimprej se začne alkoholik zdraviti, tem manjše zdravstvene in druge posledice bodo ostale po zdravljenju.

zelo znana. To vsekakor drži, kot drži, da vemo dosti o Juliju Cezarju, Elizabeti Angleški ali Napoleonu Bonaparteju. Vprašanje je pač, kako se kdo te snovi loti in v kakšnem razmerju so njegove raziskovalne in umetniške sposobnosti, da snovi dajo podobo, ob kateri se potem oblikuje razmerje javnosti — torej znanstveno, umetniško ali kako drugače zainteresiranega posameznika. Warner je s pričujočim delom ustvaril odličen portret admirala.

Slavni pomorščak in poveljnik brodovja za življenja in kasneje ni bil le predmet neomejenega slavljenja in oboževanja. Doživljal je tudi ostre napade, predvsem zaradi svojega razmerja z gospo Hamiltonovo. Vselej se ob njem spomnimo nje ali ob njej njega. V novejšem času je k temu pripomogel tudi film, nekoč pa predvsem književnost. Ljubzenska razmerja slavnih ljudi puščajo pač sledove. Dobršen del te knjige je temu razmerju posvečen, vendar z mero in toliko, kolikor zahteva zgodovinska natančnost, če želimo življenje kakšnega človeka res osvetliti z vseh strani.

Ohranjenega gradiva o velikem admiralu je mnogo, seveda pa zavezuje ta obilica k čim vernejši obravnavi in objektivni presoji. Pisec je napisal knjigo, ki z zgoščeno popolnostjo pomeni res portret, veliki oris, ki daje vsakomur od bralcev nekaj in nikjer ne zanemarija pomorščaka ali vojaka na račun zasebnega življenja, okoliščin in interesov.

To je v resnici objektivna zgodovinska freska o človeku, ki je za svojo domovino storil ogromno in dosegel veliko slavo in časti prav v zadnjih letih življenja. Za puritanske duše, za ozkosrčno gledanje je madež le njegova strast do lady Hamilton. A prav to razmerje daje temu življenju in tej knjigi posebnost. Nadvse zanimivo delo zasluži posebno pozornost tistih, ki jim je pri srcu zgodovina in ki se zanimajo za življenja slavnih osebnosti.

Marija Vučetič

# Šport in rekreacija - iz meseca v mesec

**SPORT, GLASBA, RAZVEDRILLO**, osrednja vsakoletna tradicionalna prireditelja je bila letos že petič. Žal vam tokrat še ne moremo imenovati najboljših (anketa še traja). Zagotovo pa je, da je tudi letošnja prireditelja vzbudila precej pozornosti med občani in delovnimi ljudmi Hrastnika. Kaj več pa vam bomo zapisali v naši naslednji številki.

Prvi velik uspeh hrastniškega športa v letu 1982 so zabeležile mladinke Kemičarja Vesna Ojsteršek in Jolanda in Polona Novak, ki so presenetljivo, vendar povsem zaslužno osvojile republiški mladinski naslov. Sredi Ljubljane so premagale vse nasprotnice, med njimi tudi trikratne državne in petkratne republiške prvakinje domače Olimpije, za katero so igrale: Tatjana Krsnik, Marinka Reblak in Simona Gregor. Izkazala se je spet Vesna, ki je končala turnir neporažena. Znova pa je premagala tako Krsnikovo kot Reblakovo.

**Odlični rezultat** pa je Vesna dosegla tudi na zveznem in mladinskem turnirju »Memorial Lovre Ratkoviča« v Zagrebu, ko je kar po vrsti premagovala vse svoje nasprotnice. V finalnem obračunu je bila njena nasprotnica znova Tatjana Krsnik, Vesna pa je v razmeroma kratkem času že tretjič zapored slavila. Zmaga na enem prav gotovo najkvalitetnejših mladinskih turnirjev pri nas pa je Vesni navrgla tudi kopico nagrad in priznanj. Med drugimi so jo zagrebške »Sportske novosti« nagradile za lepo kristalno vazo kot najboljšo igralko celotnega turnirja. Nastopilo pa je nič več in nič manj kot 198 igralcev in igralk iz 43 jugoslovanskih klubov.

**Redek in visok jubilej** bodo dolski planinci praznovali letos, ko bodo proslavili 30-letnico nadvse uspešnega delovanja. V ta namen bodo tako kot pred petimi leti izpeljali akcijo s simboličnim naslovom: za 30 let — tridesetkrat v Gore. Jubilejno značko je pred petimi leti za 25 obiskov osvojilo prek 350 planincev in ljubiteljev planin. Tokrat bo treba za jubilejno značko opraviti pet obiskov več. Upajmo, da bo kdo prišel tudi peš.

**Tradicionalni novoletni namiznoteniški turnir slovenskega športnega društva iz Sel na avstrijskem Koroškem** je tudi tokrat privabil lepo število igralcev iz Slovenije in Koroške. Med prek 100 nastopajočimi je bil najuspešnejši mladi Jernej Zalaznik, ki je prepričljivo zmagal v konkurenci članov in osvojil lep pokal v trajno last. Razočarala je Vesna Ojsteršek, saj je izgubila z malo znano Jeseničanko Štrumbljevo in končala na 3. do 4. mestu. Ista igralka je kolo poprej premagala tudi drugo igralko Kemičarja Polono Novak.

**Izbor najboljšega športnika, športnice in ekipe leta** je letos potekel precej bolj demo-

kratično. IO TKS se je namreč odločil, da naj o najboljših odločajo občani; zlasti telesnokulturni, družbenopolitični in tisti delavci, katerim so športni dogodki bliže in katerih odločitve naj bi dodelila naslove resnično najboljšim. Ne trdimo, da resnično najboljši niso bili tudi izbrani (saj večina je resnično izbirala najboljših: objektivno in nepristransko), vendar so se našli tudi tisti, ki so glasovali lokalistično ali pa klubsko obojavano. Prenešeno drugače: glasovanje je pri nekaterih potekalo v stilu osebnega gledanja na telesno kulturo. Cilji so znani — poti pa ne!

**Nogometiški** (bivšega drugoligaša) trboveljskega Rudarja: Džurici je za celo sezono (nekaj tekem je paziral) prejel nad 43 starih milijonov. Ta ugotovitev je prišla na dan po več kot letu in pol. Skupaj s preostalimi devetimi nogometiški, ki so se našli na črni listi dnevnega časopisa pretekli mesec, pa je odnesel iz blagajne trboveljskega nogometnega kluba kar 350 starih milijonov. To pa je več kot je v tem letu (1980) imela na razpolago celotna telesnokulturna zveza v naši občini. In da ne bo pomote: vsi ti nogometiški so bili »amaterji«!

**Res, da nekateri pravijo, da gre v tretje rado.** Toda ne vedno. Drugi del tekmovalca v namiznem tenisu — TRIM IGRE 81 — je bil namreč tudi v tretje slabo zaseden. Škoda, ker nekateri ekipe so si s tem zapravile možnost za visoko uvrstitev. Zato pa so se povzpele druge, ki objektivno niso imele dosti možnosti za veselje. Toda komisija, ki je skrbel za to športno panogo, je bila neusmiljena. Pravično — red mora biti.

**Edvard Vecko** naš bivši somešan, evropski prvak iz Lyona leta 1968 v igrah dvojic skupaj z Anonom Stipančičem je več kot devet let preživel v tujini. Bil je trener avstrijske reprezentance, pa igralec in trener v nemški zvezni namiznoteniški ligi, zastopnik firme »Imperial« in še bi lahko naštevati. Po tolikih letih se Vecko vrača v domovino kot eden izmed možnih kandidatov za izpraznjeno mesto zveznega kapetana naše ženske državne reprezentance. Upajmo, da še ni pozabil svojega jezika...

**Kiel** je bil prizorišče letošnjega mednarodnega namiznoteniškega prvenstva ZR Nemčije, na katerem je v naši izbrani vrsti nastopil tudi Jože Urh. Jožetu bo ta nastop prav gotovo ostal v lepem spominu, saj je v prvem kolu tekmovalca posameznikov premagal slovitega japonskega igralca Aboa in pripravil v naših vrstah najprijetnejše presenečenje.

**Republiška namiznoteniška zveza** je objavila jakostne razpredelnice najboljših članov in članic po prvem delu sezone 1981/82, ki pa so, kot kaže upravičeno, precej razburili duhove v vrstah hrastniškega Ke-

mičarja. Medtem ko je med člani zanesljivo in zaslužno najboljši Jože Urh, pa to nikakor ne velja za prvo uvrščeno med članicami Tatjano Krsnik. Kajti po vseh točkah osvojenih od začetka sezone pa do 15. januarja bi morali biti vodeča na lestvici Andreja Ojsteršek. Zakaj tako — pa ve odgovor le sekretar NTZ Slovenije, ki ima očitno nekaj proti Ojsterškemu...

**España 82** bo osrednja športna osrednja športna prireditelja leta. Žogobci iz 24 držav se bodo potegovali za 5.75 kg težko, iz čistega zlata izdelano trofejo »Zlatne boginje« kot jo imenujejo v drugih naših republikah. Po osmih letih bodo med udeleženci tudi naši reprezentantje. Zvezni selektor Miljan Miljanič je zbral okrog sebe lepo število nogometišev in ne dosti manjše število strokovnjakov. Če je soditi po vseh stroških in dolgih pripravah, potem bi »Zlatno boginjo« verjetno lahko že zdavnaj kupili in jo zaprli v trezor Narodne banke...

**Analiza udeležbe** na zadnjih občinskih TRIM IGRAH je pokazala, da se je kljub nekaterim zatikanjem število udeležencev vendarle v primerjavi z letom 1980 povečalo. V letu 1980 je na teh igrah v sedmih športnih panogah tekmovalo 630 rekreativcev, lansko leto pa že prek 800. Vseeno pa je to še vedno bistveno manj kot v letih 1978 in 1979, ko smo beležili že prek 1000 nastopajočih. Ali pa morda laže statistika...?

**Cilj akcije »Iščemo najboljšo KS v športni rekreaciji«**, ki je na pobudo osrednje republiške zveze stekla v začetku preteklega leta, je: da se v prvi vrsti ugotovi stanje na področju športne aktivnosti v sleherni slovenski

KS in obenem spodbudi tudi tiste sredine, v katerih temu vprašanju doslej niso posvečali posebne pozornosti. Akcija je kljub trudu nekaterih posameznikov še vedno v povojih. Odziv je minimalen, kar pa ne pomeni, da je zmanjkalo volje. Nasprotno. Z osebnimi kontakti v posameznih sredinah želi zveza akcijo pospešiti. Tudi v Hrastniku.

**Informativno** bi rad spomnil naše rekreatorje, da je letošnji 15. »Peterboj 82« — športne igre železarjev, gumarjev, kemikov in steklarjev v Medvodah. To sem storil zaradi tega, da ne bi priprave stekle zadnji teden, kot je bil primer preteklo leto, ko smo ostali brez nepopolnih ekip, ali pa smo ekipe popolnili z nedelj-skimi izletniki. Rezultat je bil znan. Leta 1979 smo bili v skupni razporeditvi prvi, leto kasneje tretji in lansko leto zadnji! Upamo, da bo letos boljše. Upamo!

**Jernej Zalaznik** in Vesna Ojsteršek sta se od 17. do 28. januarja udeležila zavzetih mladinskih priprav v Poreču, na katerih so pod strokovnim vodstvom zveznih kapetanov in trenerjev za mladinski namizni tenis vodili domala najboljši. Žal pa kvaliteta in način treningov nista ustrezala nivoju zbranih. Takšno je mnenje trenerja hrastniških igralcev Vilija Ojsterška, ki meni, da bi bile priprave doma kvalitetnejše in tudi cenejše. Že res, toda kaj hočemo, ko pa nekateri tudi pozimi radi »lenarijo« na morju...

**Aforizme**, ali kakorkoli že hočete imenovati te kratke zapiske, je tudi tokrat zbral, po svoje uredil in zapisal Jože Premec.

**Odbor za razmerja iz združenega dela in kadre v delovni skupnosti skupnih služb**

## RAZPISUJE

prosta dela in naloge ZA POČITNIŠKI DOM V PORTOROŽU:

- |                          |                 |
|--------------------------|-----------------|
| 1. Glavna kuharica       | (1 izvršitelj)  |
| 2. Kuharica              | (1 izvršitelj)  |
| 3. Kuharica II           | (1 izvršitelj)  |
| 4. Kuhinjska delavka     | (1 izvršitelj)  |
| 5. Servirka — prodajalka | (2 izvršitelja) |
| 6. Sobarica              | (1 izvršitelj)  |

### POGOJI:

Delovne naloge se razpisujejo za določen čas od 10. 6. 1982 do 20. 9. 1982. Od kandidatov pričakujemo, da imajo ustrezno izobrazbo gostinske smeri (možno tudi priučeni).

### Prosta dela in naloge za POČITNIŠKI DOM V BOHINJU:

- |                                 |                |
|---------------------------------|----------------|
| 1. Kuharica — servirka          | (1 izvršitelj) |
| 2. Kuhinjska delavka — sobarica | (1 izvršitelj) |

Delovne naloge se razpisujejo za določen čas od 10. 6. 1982 do 20. 9. 1982. Od kandidatov pričakujemo, da imajo ustrezno izobrazbo gostinske smeri (možno tudi priučeni).

**ROK PRIJAVE:** 30 dni po objavi razpisa. Pismene ponudbe pošljite na naslov: Odbor za razmerja iz združenega dela in kadre v DSSS, Steklarna Hrastnik.

Delovni čas za razpisana dela je od 5. do 21. ure s popoldanskim 3-urnim počitkom (za servirke do 22. ure in popoldanskim dežurstvom). Vsem sodelavcem počitniškega doma je zagotovljena brezplačna hrana in stanovanje.

# ZANIMALO VAS BO

## SKLENILI DELOVNO RAZMERJE

**TOZD I — ročna in polavtomatska predelava steklene mase**

Mehmedagič Safet — odnašalec stekla, Mešiček Boris — odnašalec stekla, Čavlovič Zlatka — pomožna delavka v brusilnici, Arnautovič Brankica — odnašalka stekla.

**TOZD II — avtomatska predelava steklene mase**

Granat Stevo — delavec v zmesarni, Dimitrijevič Bisenija — čistilka poslovnih prostorov.

**TOZD IV — orodjarna strugarstvo**

Volfand Božidar — ključavnničar-varilec

**TOZD V — energetika in ostale delavnice**

Racki Marjan — instrumentarec, Kolar Mihael — zidar ša-moter, Abram Igor — elektromehaničnik, Očepek Jože — elektromehaničnik, Grašaič Dušan — instrumentarec, Gojgič Milenko — delavec težak na transportu, Stradar Danilo — delavec težak.

**DSSS**

Sljivič Gordana — pomivalka posode, razdeljevalka hrane, Vrbnjak Tatjana — delavka v skladišču kartonov, Imamović Fatija — čistilka v jedilnici.

**PREKINILI DELOVNO RAZMERJE**

**SPORAZUMNO**

**TOZD I ročna in polavtomatska predelava steklene mase**

Štajner Rozalija — izpihalica stekla

## KINOPREDSTAVE V HRASTNIKU IN NA DOLU

FILMSKI PROGRAM ZA OBDOBJE OD 15. 2. DO 15. 3. 1982

### Kino »Delavski dom« Hrastnik

MESTO ŽENSK, italijanska drama, predstave v sredo 17. 2. ob 17. in 19.15 ter v četrtek 18. 2. ob 19. uri.

ORKAN, ameriški spektakel, predstave v soboto 20. 2. ob 17. in 19. uri, v nedeljo 21. 2. ob 17. in 19. uri ter v ponedeljek 22. 2. ob 19. uri.

MRHA, angleška erotična kriminalka, predstave v sredo 24. 2. ob 17. in 19. uri ter v četrtek 25. 2. ob 19. uri.

NEPREMAGLJIVA DVOJČKA, italijanska komedija, predstavi v soboto 27. 2. ob 17. in 19. uri.

STAN IN OLI V TUJSKI LEGIJI, ameriška komedija (MATINEJA), predstavi v soboto 27. 2. ob 10. uri in v nedeljo 28. 2. ob 10. uri.

SAMPION, ameriška drama, predstave v nedeljo 28. 2. ob 17. in 19. uri ter v ponedeljek 1. 3. ob 19. uri.

AFERA CONCORD, italijanska kriminalka, predstave v sredo 3. 3. ob 17. in 19. uri ter v četrtek 4. 3. ob 19. uri.

SILVIJA V CARSTVU STRASTI, nemška erotična komedija, predstave v soboto 6. 3. ob 17. in 19. uri, v nedeljo 7. 3. ob 17. in 19. uri in v ponedeljek 8. 3. ob 19. uri.

ZMAJ UNICUJE GNEZDO, hong-kong kung-fu, izredna predstava v ponedeljek 8. 3. ob 17. uri.

DAMA, KI IZGINJA, ameriška shaljivka, predstave v sredo 10. 3. ob 17. in 19. uri ter v četrtek 11. 3. ob 19. uri.

DEKLETA GREDO V MÜNCHEN, nemški erotični film, predstave v soboto 13. 3. ob 17. in 19. uri, v nedeljo 14. 3. ob 17. in 19. uri ter v ponedeljek 15. 3. ob 19. uri.

ČUDEŽNI KARATE, športno-dokumentarni film, matinejski predstavi v soboto 13. 3. ob 10. uri in v nedeljo 14. 3. ob 10. uri.

### Kino Dol pri Hrastniku

KAMIONARJI, ameriška kriminalka, predstavi v soboto 13. 2. ob 18. uri in v nedeljo 14. 2. ob 17. uri.

OBUTI MACCEK, japonska risanka (mladinska predstava) nedelja 14. 2. ob 15. uri.

HOPLA V POSTELJI, danska erotična komedija, predstavi v soboto 20. 2. ob 18. uri in v nedeljo 21. 2. ob 17. uri.

SAMPION, ameriška drama, predstava v soboto 27. 2. ob 18. uri.

NEPREMAGLJIVA DVOJČKA, italijanska komedija, predstava v nedeljo 28. 2. ob 17. uri.

STAN IN OLIO V TUJSKI LEGIJI, ameriška komedija, mladinska predstava v nedeljo 28. 2. ob 15. uri.

ZMAJ UNICUJE GNEZDO, kong-kong kung-fu, predstavi v soboto 6. 3. ob 18. uri in v nedeljo 7. 3. ob 17. uri.

VOJNA ZVEZD, ameriški znanstveno-fantastični film, predstavi v soboto 13. 3. ob 18. uri in v nedeljo 14. 3. ob 17. uri.

ČUDEŽNI KARATE, športno-dokumentarni film, mladinska predstava v nedeljo 14. 3. ob 15. uri.

**TOZD III — dekorirnica s satinirnico**

Kreže Bojan — dostavljalec stekla.

**SAMOVOLJNO PREKINILI DELOVNO RAZMERJE**

**TOZD I — ročna in polavtomatska predelava steklene mase**

Zafirovski Dragi — odnašalec stekla, Jularič Marijan — odnašalec stekla.

**TOZD II — avtomatska predelava steklene mase**

Buletinac Dragan — kontrolor stekla, Stanič Živadinka — kontrolor stekla.

**Poizkusni rok:**

**TOZD I ročna in polavtomatska predelava steklene mase**

Ocvirk Hubert — odnašalec stekla.

**TOZD II — avtomatska predelava steklene mase**

Dimitrijevič Bisenija — čistilka poslovnih prostorov, Radovanovič Mirjana — pomožna delavka v žigosarni.

**DS skupnih služb**

Kurnik Alberta — delavka v skladišču gotovih izdelkov.

**IZKLJUČENI IZ DO**

**TOZD I ročna in polavtomatska predelava stekla**

Gegar Jože — odnašalec stekla, Mustajbašič Sakib — odnašalec stekla.

**TOZD II — avtomatska predelava steklene mase**

Pavelšek Magda — kontrolor stekla, Nikoličič Veseljko — delavec na kanalu.

**UPOKOJENI**

**TOZD I — ročna in polavtomatska predelava steklene mase**

Čudovan Zlatko — ročni pihalec brigadir.

**TOZD II — avtomatska predelava steklene mase**

Vogrincec Ana — kontrolor stekla.

Vsem upokojenim želimo še obilo trdnega zdravja in osebne sreče!

**DRUŽINSKA POKOJNINA**

**TOZD II — avtomatska predelava steklene mase**

Učesenek Pavla — kontrolor stekla.

**UMRLI**

**TOZD II — avtomatska predelava steklene mase**

Grohar Janez — izmenski vodja kontrole.

**TOZD IV — orodjarna**

strugarstvo  
Bizjak Jože — čistilec delavnic.

**ODŠLI V JLA**

**TOZD I — ročna in polavtomatska predelava steklene mase**

Gogič Mijat — strojni steklar MP, Andrič Dragan — odnašalec stekla.

**TOZD II — avtomatska predelava steklene mase**

Perkovič Marko — pomočnik strojnika, Stanič Dragoljub — strojni ključavničar.

**TOZD V — energetika in ostale delavnice**

Bešič Nusret — modelni mizar.

**POROČILI SO SE:**

Orožen Stanislav II — vodja dežurnih služb TOZD V in Dragar Marjana, Ramič Ramiz — tehtalec zmesi TOZD II in Džonlić Faiza.

**KRVEDAJALCI**

Abram Ivan, Detič Jure, Križnik Ivan, Križnik Anton, Očepek Franc, Prah Ivan, Rancinger — vsi TOZD I; Besednjak Vanda, Velej Bojan — oba DSSS in Podmenik Leopold — TOZD V.

Krvedajalci, iskrena hvala!

## PREGLED GIBANJA ZAPOSLENIH V LETU 1981

**SKLENILI DELOVNO RAZMERJE**

TOZD	VOŠ	VIŠ	SS	VK	KV	PK	NK	Skupaj
I	—	—	—	—	8	11	89	108
II	—	—	—	3	6	18	57	84
III	—	—	—	—	—	—	—	15
IV	—	—	—	—	7	1	—	8
V	1	—	3	1	19	—	11	35
DS	—	3	7	—	—	—	32	42
<b>SKUPAJ</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>10</b>	<b>4</b>	<b>40</b>	<b>30</b>	<b>204</b>	<b>292</b>

**PREKINILI DELOVNO RAZMERJE**

TOZD	VOŠ	VIŠ	SS	VK	KV	PK	NK	Skupaj
I	—	—	3	12	23	14	54	106
II	—	—	1	2	35	32	13	83
III	—	—	1	—	2	—	3	6
IV	—	—	—	—	7	1	1	9
V	—	—	1	2	6	—	7	16
DS	—	2	8	—	6	3	9	28
<b>SKUPAJ</b>	<b>—</b>	<b>2</b>	<b>14</b>	<b>16</b>	<b>79</b>	<b>50</b>	<b>87</b>	<b>248</b>

**PREKINILI DELOVNO RAZMERJE PO KVALIFIKACIJAH**

TOZD	Sporaz. prekin.	Samov. prekin.	JLA	Upok.	Posk. rok	Invalid. upok.	Izklj. iz DO	Druž. pokojn.	Umrlj.	Skupaj
I	3	37	11	36	8	1	7	1	2	106
II	13	24	18	14	5	—	7	1	2	83
III	4	1	—	1	—	—	—	—	—	6
IV	1	—	6	—	—	1	—	—	1	9
V	3	5	4	1	—	1	1	—	1	16
DSSS	13	2	4	5	2	—	1	—	1	28
<b>SKUPAJ</b>	<b>37</b>	<b>69</b>	<b>43</b>	<b>57</b>	<b>15</b>	<b>3</b>	<b>16</b>	<b>2</b>	<b>6</b>	<b>248</b>

# NAGRADNA KRIŽANKA

	BELGIJSKI (VALONSKI) KNJAZEVNIK (MAURICE)	JUŽNOAMERIŠKA DRŽAVA	NEKDANJI TUNIZIJSKI FUNKCIONAR V OZN (MONGI)	FILMSKA IGRALKA NOVAK	DODATEK, PRIVESEK	STEKLARNA HRASTNIKA PTICA KRATAK ZGODBA O ZNANEM MENITEM CLOVEKU	FOSFOR	AVGUST CESAREC	ZMEČKAN KROMPIR	SPREMLJEVALCI BOGINJE VENERE	UČINKOVITA DOMISLICA V FILMU	DRAMA MIROSLAVA KRLEŽE	VELIKA, NERODNA ŽENSKA	KRAJEVNA SKUPNOST	MESTEČE NA JUGU DANSKE	STEKLARNA HRASTNIKA	DRVARJEVO ORODJE	RADIJSKI NAPOVEŠDOVALEC		
ŽENSKO IME, DRAGICA							ITALIJANSKI SKLADATELJ (DOMENICO) NASILNEŽ										SAMO SMERKOLJ		PRIPOVEDNA PESNITEV LUKNJAČ	
POLK								ANGLEŠKI FILOZOF BACON						OKRASNA MOSKEGA OBRAZA						
PRAV TAKO (LATINSKO)				AMERIŠKI ASTRONOM (1857-1900)							KOORDELEHA ZA TABESOM									
REKA V ANGLIJI			KRANJSKO PODJETJE	RIMSKA BOGINJA JEZE					SRBSKI KNJAZEVNIK OB RADOVIC		FIGURA PRICTVORKI									
LOVEC NA KRTE			NEKD. TURŠKI ZEMLJIŠKI GOSPOD						NEPORAVNAN DOLG											
AMERIŠKI KROKODIL								MLEČNI IZDELEK												
SEŠAVIL: KARLI PREMEL	PESNICA SEIDEL	ŽID. RELIG. MISLEC (URIEL)		NRAVO-SLOVJE																
				LJUDSTVO OB IZVIRU JENISEJA						BADMINTON										
PLESALKA PAVLOVA			ČRTA, PROGA																	
			INDIJSKI FIZIK, NOBELOVEC							PEVKA REDZEPOVA										
CLAUDIA CARDINELA			GORA V ZAH. BOLGARIJI							DETE										
			LONDONSKA GALERIJA																	
NEKDANJI OSMOŠOLEC																				
ŽVEPLO	DRUŽINA IT. IZDELOVALCEV GODAL																			
	RADO MURNIK																			
VINORODNA RASTLINA																				
KONEC MOLITVE																				

## NAGRADNA KRIŽANKA

Med reševalce s pravilnimi rešitvami bomo z žrebom razdelili sedem nagrad:

- 1. nagrada 150 din
- 2. nagrada 100 din
- 3.-7. nagrada 70 din

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo »Steklarja«, STEKLARNA HRASTNIK. Pri žrebanju bomo upoštevali samo pravilne rešitve, ki bodo v uredništvu do petka 26. februarja.

### NAGRAJENI REŠEVALCI

Za januarско nagradno križanko smo prejeli 76 rešitev. Žreb je namenil nagrade naslednjim:

- 1. nagrada 150 din: Ervin Oplotnik,
- 2. nagrada 100 din: Nevenka Uldrijan,
- 3.-7. nagrada po 70 din: Ivan Restar, upokojenec, Joža Venko, Jožefa Bizjak, Ana Bajda in Jože Holesek.

## REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: stiskano steklo, skleda, Gauguin, akti, Ljig, Orne, kok, glad, tabu, Nana, obronek, A. O., NM, E. L., škoda, emir, situla, Alžir, adrema, Zalog, ranjak, Raabe, Inari, Idi, Momo, sodnik, Rog, cekinček, Leila, Iz, A. K., dieta, Birmingham, sekvenca, Erato, R. R., Ptuj, joker, vod, luna, zima, Erard, oda, frak.

(D. K.)

### ZAHVALA

Vsem sodelavcem iz zmesarne se iskreno zahvaljujem za darila, ki ste mi jih poklonili, ko sem šel v pokoj.

Še posebej hvala za izkazano pozornost Avgustu Novaku, Mirotu Zorcu, Perotu Bradaševiču ter delavcem laboratorija.

Ivan Krašovec

### ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame, tete, babice in prababice

### JOŽICE OBERMAJER

se zahvaljujem vsem, ki ste bili z nami v tej veliki bolečini. Iskreno se zahvaljujemo internemu oddelku Bolnice Trbovlje, za nego, govorniku za lepe besede ob slovesu, pevcem in godbi Svobode II ter vsem, ki ste v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in jo v tako velikem številu spremljali k zadnjemu počitku. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: mož Jože, hčerke Hilda, Silva, Inka, sin Rajmund, vnuki, pravniki ter ostalo sorodstvo.

### ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi ljubljenega moža, očeta, dedka in brata

### MILOŠA KLEMENA

se iskreno zahvaljujem TOZD 3 dekorirnica s satinirnico, vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sodelavcem in vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in nam ustno in pisno izrekli sožalje.

Zalujoči: žena Angela, hčerki z družinama in sin z družino ter brat.



UREDNIŠTVO: Jasna Rižner-Kosm — odgovorni urednik, člani: Mili Kobal, Aleksej Us dipl. ing., Zdenka Fabjan, Majda Krošlin, Drago Kreže, Ernest Sihur ing., Karli Dremel in Anita Greben.

ODBOR ZA OBVEŠČANJE: Hilda Drame, Franc Šuštar, Ingrid Meterc, Jože Godicelj II, Samo Klemen, Marjana Polzelnik, Janez Ciglar. Izhaja vsakega 15. v mesecu. Naslov: Steklar, glasilo delavcev Steklarne Hrastnik, tel. 814-622, interno 59 in 55. Tisk in klišaji AERO — TOZD grafika Celje.

## PRAVILNIK

o skupnih osnovah za povračilo stroškov,  
ki so jih imeli delavci pri opravljanju  
določenih del in nalog

### Obrazložitev

V prilogi današnje številke Steklarja objavljamo Pravilnik o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog. Pravilnik je sprejel delavski svet delovne organizacije po javni razpravi na delavskih svetih v TOZD in DSSS na seji dne 27. 11. 1981.

Ta pravilnik je usklajen z družbenim dogovorom o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli pri opravljanju določenih del in nalog, ki se uporablja od 1. januarja 1981 dalje.

Pri določanju višine nekaterih povračil se upoštevajo zneski povprečnih stroškov, ki jih ugotavljata in objavljata Zavod za statistiko SR Slovenije in Republiška skupnost za cene v Delavski enotnosti. Povprečna višina stroškov se ugotavlja in objavlja za vsako trimesečje, če se stroški povečajo za več kot 5 %.

Po sklepu delavskega sveta DO Steklarne pričnejo veljati novi zneski pov-

prečnih stroškov osmi dan po objavi v glasilu sindikata — Delavski enotnosti.

Novi zneski so bili objavljeni v Delavski enotnosti dne 21. 1. 1982 in pričnejo veljati 29. 1. 1982. Povprečno ugotovljeni stroški pa so naslednji:

1. Stroški za dnevnice:
  - cela dnevnic nad 12 ur 510 din
  - polovična dnevnic nad 8 do 12 ur 278 din
  - znižana dnevnic od 6 do 8 ur 193 din
2. Stroški za prenočišče 425 din
3. Stroški za ločeno življenje
  - stroški za stanovanje največ 3.825 din
  - stroški za prehrano največ 4.590 din
4. Kilometrina 6,6 din km

Navedeni zneski bodo veljali vse dokler Zavod za statistiko ne bo objavil novih.

Na podlagi 105. člena Zakona o združenem delu (Ur. list SFRJ št. 53/76), 13. člena zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka (Uradni list SFRJ št. 63/80), družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri

opravljanju določenih del in nalog in 30. člena statuta delovne organizacije Steklarne Hrastnik je delavski svet DO po javni razpravi na DS v TOZD in DSSS na podlagi soglasij DS v TOZD in DSSS na svoji redni seji dne 27. 11. 1981 sprejel

## **PRAVILNIK**

### **o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog**

#### **I. SPLOŠNE DOLOČBE**

##### **1. člen**

S tem pravilnikom delavci vseh temeljnih organizacij in delovne skupnosti v sestavi delovne organizacije Steklarne Hrastnik enotno urejajo:

— način povračila stroškov delavcem, ki so jih imeli pri opravljanju del in nalog;

— povračilo stroškov delavcem na službenem potovanju v državi;

— povračilo stroškov delavcem na službenem potovanju v tujino;

— povračilo stroškov delavcem za delo na terenu;

— povračilo stroškov delavcem za službene opravke;

— povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela;

— povračilo stroškov za ločeno življenje;

— povračilo izdatkov za topli obrok kot poseben ukrep varstva pri delu;

— povračilo selitvenih stroškov.

##### **2. člen**

Delavci TOZD in DSSS lahko koristijo sredstva za povračilo stroškov delavcem, ki so jih imeli, ko so opravljali dela in naloge za temeljno organizacijo v višini planiranih sredstev za te namene.

Kadar pa uporabo teh sredstev posebej urejajo ali omejuje zakonski predpis, morajo delavci to uporabo uskladiti tudi z obveznimi določbami zakona.

##### **3. člen**

Pri odločanju o povračilu stroškov delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti upoštevajo upravičenost in obseg teh stroškov za opravljanje posameznih del in nalog v okviru celotne dejavnosti temeljne organizacije. Ti stroški se morajo tudi vedno gibati v sorazmerju s celotnim prihodom in dohodkom temeljne organizacije.

##### **4. člen**

Delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti se moramo pri planiranju teh stroškov in pri odločanju o povračilu teh stroškov zavzemati za zmanjševanje deleža teh stroškov v materialnih stroških glede na celotni prihodek.

##### **5. člen**

Delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti moramo tekoče spremljati nastale stroške in jih primerjati s planiranimi, tako da lahko pravočasno ukrepamo pri porabi sredstev v te namene v skladu s planiranim obsegom in namenom teh sredstev.

O porabljenih sredstvih za povračilo stroškov v primerjavi s planiranimi morajo biti delavci temeljnih organizacij in delovne skupnosti sprti obveščeni in sicer ob obravnavah periodičnih obračunov in zaključnega računa, med tem pa v primerih, ko pride do prekoračitve planirane dinamike porabe teh sredstev.

##### **6. člen**

Dela in naloge, s katerimi so povezani stroški, ki jih je treba povrniti delavcem, se morajo opravljati na najbolj gospodaren način.

##### **7. člen**

Višina povračil stroškov ne sme biti višja od dejanskih stroškov.

##### **8. člen**

Konkretno višino povračil stroškov za posamezne namene določajo v skladu z osnovami in merili tega pravilnika delavski svet temeljnih organizacij in delovne skupnosti ob sprejemanju letnih planskih aktov.

Delavski svet DO usklajuje višino povračil s povečanjem ali zmanjšanjem stroškov, če se le-ti spremenijo za več kot 5% v primerjavi s prejšnjim trimesečjem.

Pri določanju višine nekaterih povračil upošteva delavski svet povprečno višino stroškov, ki sta jih ugotovila in objavila za zadnje trimesečje Zavod SR Slovenije za statistiko in republiška skupnost za cene.

#### 9. člen

Povračilo stroškov se delavcem priznava le na podlagi ustreznih listin vnaprej določenem znesku.

#### 10. člen

Delavci temeljne organizacije in delovne skupnosti imajo skupaj z delavci v drugih temeljnih organizacijah, s katerimi združujejo delo in sredstva, pravico vpogleda v izdatke, ki sestavljajo materialne stroške, pravico kontrole nad njihovim gibanjem in pravico vplivati na njihovo višino.

## II. POVRAČILO STROŠKOV, KI SO JIH IMELI DELAVCI PRI OPRAVLJANJU DOLOČENIH DEL IN NALOG NA SLUŽBENEM POTOVANJU

### SLUŽBENO POTOVANJE V DRŽAVI

#### 11. člen

Za službeno potovanje šteje potovanje delavca, iz kraja, kjer vsakodnevno opravlja svoja dela in naloge v drug kraj v državi in nazaj, ki ga opravi po nalogu pooblaščenega organa ali delavca temeljne organizacije ali delovne skupnosti, da bi opravil določene naloge.

#### 12. člen

Določbe tega pravilnika o povračilu stroškov za službeno potovanje se uporabljajo tudi za učence v gospodarstvu in učence na praksi v delovni organizaciji ter za zunanje sodelavce.

#### 13. člen

Delavec sme opraviti službeno potovanje samo na podlagi naloga za službeno potovanje (potni nalog), ki ga mora dvigniti na dan pred potovanjem v tajništvo DO.

Potne naloge podpisujejo za delavce v TOZD individualno poslovodni organi, za delavce v DSSS pa vodja DSSS.

Individualno poslovodni organ v TOZD, vodji DSSS in pomočniku direktorja za tehnična vprašanja podpisuje potne naloge direktor DO, direktorju DO pa predsednik odbora za poslovno politiko.

V nujnem primeru lahko pooblaščen delavec ustno odredi službeno potovanje. V tem primeru se nalog za službeno potovanje izda pozneje, najkasneje v 3

dneh. Delavci, ki so pooblaščen za podpisovanje potnih nalogov, lahko izdajo potni nalog največ za 30 neprekinjenih dni; izdajo potnega naloga za službeno potovanje, ki zaradi narave dela traja več kot 30 dni, pa lahko odobri le Odbor za poslovno politiko.

#### 14. člen

Potni nalog je pismen in vsebuje naslednje podatke:

- Priimek in ime delavca, ki gre na službeno potovanje,
- dela in naloge, ki jih opravlja,
- namen potovanja,
- kraj, v katerega delavec potuje,
- trajanje potovanja (čas odhoda in čas vrnitve),
- prevozno sredstvo s katerim potuje,
- nosilca stroškov potovanja,
- znesek akontacije za stroške službenega potovanja, ki je bila izplačana delavcu.
- datum izdaje naloga in podpis pooblaščenega delavca.

#### 15. člen

Za službeno potovanje v državi ima delavec pravico do povračila:

- stroškov za prevoz,
- stroškov za prehrano (dnevnic),
- stroškov za prenočišče,
- drugih stroškov.

Do povračila na službenem potovanju so upravičeni vsi delavci pod enakimi pogoji.

#### 1. Stroški za prevoz delavca

#### 16. člen

Delavec na službenem potovanju ima pravico do povračila stroškov za prevoz v višini izdatkov za prevoze s prevoznim sredstvom, katerega uporaba zagotavlja najbolj smotrno opravljanje del in nalog.

Prevozno sredstvo se navede v potnem nalogu, delavcu pa se povrnejo potni stroški, ki jih izkaže z vozovnico, računom ali obračunom kilometrine.

#### 17. člen

Pri prevozu z javnim prometnim sredstvom se delavcu prizna povračilo:

a) pri prevozu z vlakom ali ladjo: znesek vozovnice v II. razredu, če traja službeno potovanje delavca z vlakom ali z ladjo več kot 24 ur ali če potuje delavec ponoči in mora neposredno po končanem potovanju pričeti z delom, se delavcu prizna potovanje s spalnikom;

b) pri prevozu z avtobusom ali letalom: se povrne znesek plačane vozovnice.

## 18. člen

Odločitev, da se delavcu dovoli uporaba lastnega avtomobila za službeno potovanje, je odvisna od naloge, ki jo mora delavec opraviti, ter od pogojev in načina, po katerem bo nalogo opravil.

Delavcu se dovoli uporaba lastnega osebnega avtomobila za službeno potovanje:

— na relaciji, kjer ni javnega prevoznega sredstva ali so zveze s tem tako slabe, da je prevoz z njim neekonomičen, zamuden in nesmotrn;

— če potuje v isti kraj ali na isti relaciji več delavcev zaradi izvršitve službene naloge in je prevoz z osebnim avtomobilom ekonomičen;

— če ima delavec isti dan službene naloge v več krajih in jih lahko opravi le, če potuje z osebnim avtomobilom;

— če tako zahteva omejen čas za izvršitev službene naloge ali nujnost del, ki jih mora opraviti delavec po vrnitvi s službenega potovanja v določenem času,

— če vozi delavec s seboj material, ki bi se sicer moral posebej pošiljati;

— v drugih podobnih primerih, ko je za izvršitev službene naloge prevoz delavca z osebnim avtomobilom bolj ekonomičen ali smotrni ali ko gre za nujne naloge, katerih odložitev bi povzročila delovni organizaciji večjo škodo.

## 19. člen

Po opravljenem prevozu z lastnim osebnim avtomobilom delavec v potnem nalogu navede datum vožnje in podatke o posameznih relacijah prevoza.

## 20. člen

Delavcu, ki je uporabil lasten avtomobil za službeno potovanje, se povrnejo stroški za prevožene kilometre (kilometrini). Kilometrini se določa v pavšalnem znesku za prevoženi kilometer v višini povprečnih stroškov za avtomobil srednjega razreda.

Osnova za določitev kilometrini so podatki o poprečnih stroških za prevoženi kilometer za osebni avtomobil srednjega razreda, ki jih objavlja Republiška skupnost za cene.

Višino kilometrini določa s sklepom delavski svet delovne organizacije.

## 21. člen

Delavcu, ki uporabi za prevoz na službenem potovanju lasten osebni avtomobil brez odredbe za to v potnem nalogu, se za prevozne stroške prizna povračilo, ki je enako ceni za vozovnico z najbolj ekonomičnim javnim prevoznim sredstvom.

## 2. Stroški za prehrano

### 22. člen

Stroški za prehrano na službenem potovanju se delavcu povrnejo v obliki dnevnice.

### 23. člen

Višino dnevnice določi delavski svet delovne organizacije na podlagi povprečno ugotovljenih stroškov za prehrano na službenem potovanju, ki jih redno objavlja Zavod SR Slovenije za statistiko.

### 24. člen

Delavec na službenem potovanju je upravičen do:

— **cele dnevnice**, ki se obračuna za vsakih 24 ur službenega potovanja, ali če je službeno potovanje trajalo manj kot 24 ur, toda več kot 12 ur,

— **polovične dnevnice**, če je službeno potovanje trajalo več kot 8 ur, vendar ne več kot 12 ur in če je potovanje trajalo več kot 24 ur, za ostanek časa, ki je daljši od 8 ur, vendar ne več kot 12 ur,

— **znižane dnevnice** za službeno potovanje, če je trajalo več kot 6 ur, vendar ne več kot 8 ur, pod pogojem, da gre na službeno potovanje vsaj dve uri pred pričetkom svojega rednega dela ali pa ga konča vsaj dve uri po preteku svojega rednega dela.

### 25. člen

Dnevnica za službeno potovanje se obračunava od ure, ko delavec odide na službeno potovanje iz kraja, kjer dela, oziroma iz kraja bivališča do ure, ko se delavec vrne v ta kraj.

## 3. Stroški za prenočišče

### 26. člen

Delavec na službenem potovanju ima pravico do povračila stroškov za prenočišče v hotelu B kategorije, če predloži račun za prenočišče, toda največ do zneska, ki je ugotovljen na podlagi povprečnih stroškov za prenočišče v hotelu B kategorije. Stroški za prenočišče se lahko povrnejo delavcu tudi brez predložitve računa; v tem primeru znaša povračilo 40 % povprečnega stroška za prenočišče v hotelih B kategorije. Za povprečni strošek za prenočišče v hotelih B kategorije štejejo stroški, ki jih kot take objavlja Zavod za statistiko SRS.

## 4. Drugi stroški

### 27. člen

Delavec ima pravico tudi do povračila drugih stroškov, ki jih je imel na služ-



benem potovanju v zvezi z izvršitvijo službene naloge:

— PTT stroški, stroški telexa, stroški bančnih storitev,

— stroški rezervacije sedeža na prevoznih sredstvih, cestnina, stroški parkiranja,

— stroški prevoza materiala,

— drugi stroški, ki so bili nujni za izvršitev naloge, za katero je bil delavec poslan na službeno potovanje. Delavcu se stroški iz prejšnjega odstavka povrnejo v celoti po predloženih potrdilih o vplacilih.

## SLUŽBENO POTOVANJE V TUJINO

### 28. člen

Za službeno potovanje v tujino šteje službeno potovanje delavca iz Jugoslavije v tujo državo in nazaj, iz ene države v drugo in potovanje iz enega kraja v drug kraj v tuji državi.

### 29. člen

Službeno potovanje v tujino lahko opravi delavec samo na podlagi naloga, ki ga izda direktor DO in na podlagi poprejšnjega sklepa odbora za poslovno politiko. Nalog za službeno potovanje v tujino vsebuje poleg podatkov, določenih v 14. členu tega pravilnika še navedbo države, v katero delavec potuje ter število in datum sklepa organa, ki je odločil o službenem potovanju.

### 30. člen

Za opravljeno službeno potovanje v tujino ima delavec pravico do povračila:

— stroškov za prevoz,

— stroškov za prehrano (dnevnic)

— stroškov za prenočišča,

— drugih stroškov.

Delavec ima pravico do povračila stroškov za službeno potovanje v tujino v valuti, v kateri je stroške plačal. Del stroškov se v nekaterih primerih plača v dinarskih sredstvih (npr. letalska ali železniška vozovnica), za kar dobi delavec dinarsko povračilo.

### 31. člen

Delavcu, ki gre na službeno potovanje v tujino, se za potovanje po jugoslovanskem ozemlju pri odhodu v tujino in pri prihodu iz tujine povrnejo stroški po določbah tega pravilnika o povračilu stroškov za službeno potovanje v državi.

## 1. Stroški za prevoz delavca

### 32. člen

Za povračilo stroškov za osebni prevoz na službenem potovanju v tujino ve-

ljajo določbe tega pravilnika o povračilu stroškov za službeno potovanje v državi.

## 2. Stroški za prehrano

### 33. člen

Delavec ima pravico do povračila stroškov za prehrano med službenim potovanjem v tujini v obliki dnevnic.

### 34. člen

Delavcu pripada dnevnicca za službeno potovanje v tujini od prehoda meje pri odhodu do prehoda meje pri vrnitvi iz tujine.

### 35. člen

Višino dnevnicca za službeno potovanje v tujino določi odbor za poslovno politiko v višini I. skupine, ki je določena za službeno potovanje v tujino s predpisom o izdatkih za službeno potovanje in selitev v tujino, ki se priznavajo zveznim upravnim organom in zveznim organizacijam med materialne stroške.

### 36. člen

Delavcu pripada dnevnicca za službeno potovanje v tujino po enakih merilih kot za službeno potovanje v državi. V primeru, če imajo delavci v tujini zagotovljeno brezplačno prenočišče in brezplačno hrano, se dnevnicca zmanjša za 70 %, če pa imajo zagotovljeno samo brezplačno prenočišče ali samo brezplačno hrano, se jim dnevnicca zmanjša za 30 %.

### 37. člen

Delavcu, ki potuje na službeno potovanje v tujino z ladjo, pripada v primeru, če so v ceni za ladijsko vozovnico šteti tudi stroški za hrano, 50 % pripadajoče dnevnicca.

Enako se zniža dnevnicca delavcu, ki potuje z letalom, če so v ceno letalske vozovnice všteti stroški za celodnevno prehrano.

## 3. Stroški za prenočišče in drugi stroški

### 38. člen

Delavec na službenem potovanju v tujini ima pravico do povračila stroškov za prenočišče le, če predloži račun za prenočišče.

Za povračilo drugih stroškov delavcu na službenem potovanju v tujini veljajo določbe tega pravilnika o povračilih teh stroškov za službeno potovanje v državi.

## IZPLAČILO POVRAČILA STROŠKOV IN POROČILO O SLUŽBENEM POTOVANJU V DRŽAVI IN V TUJINO

### 39. člen

Delavec, ki gre na službeno potovanje v državi ali v tujino, ima pravico do akontacije povračila stroškov v višini predvidenega števila dnevnic, prenočevanj in predvidenih stroškov za osebni prevoz.

Akontacija se lahko izplača le na podlagi izdanega potnega naloga.

### 40. člen

Po končanem službenem potovanju mora delavec v treh dneh po vrnitvi predložiti obračun vseh stroškov potovanja ter obračunati akontacijo, če jo je prejel.

Če delavec prejete akontacije ne obračuna niti v naslednjih petih dneh po vrnitvi s službenega potovanja, se ta akontacija šteje za akontacijo osebnega dohodka in se poračuna ob prvem naslednjem izplačilu osebnega dohodka.

### 41. člen

Delavec obračuna stroške službenega potovanja v državi na potnem nalogu, stroške v tujini na posebnem obrazcu. Delavec mora v obračunu stroškov točno navesti vse podatke, ki so potrebni za pravilno izplačilo stroškov službenega potovanja: čas odhoda in prihoda, število ur, prebitih na potovanju, število dnevnic, nočnih, vrsto prevoznih sredstev ter stroške osebnega prevoza, relacijo v kilometrih, če je potoval z lastnim osebnim avtomobilom, vrsto in višino drugih stroškov, ki se mu povrnejo po določbah tega pravilnika.

### 42. člen

Obračunu stroškov za službeno potovanje delavec priloži:

- nalog za službeno potovanje,
- račun za prenočišče,
- potrdilo o plačilu prevoza (vozno karto),
- listine o drugih stroških, ki jih je imel na službenem potovanju v zvezi z izvršitvijo službene naloge.

### 43. člen

Upravičenost stroškov za službeno potovanje delavca potrdi na obračunu stroškov delavec, ki je izdal potni nalog, likvidacijo in izplačilo povračila stroškov pa odredi vodja DSSS.

Delavcu se morajo obračunati in povrniti stroški, ki jih je imel na službenem potovanju najkasneje v 10 dneh po predložitvi pravega obračuna stroškov in vseh k temu obračunu pripadajočih listin.

### 44. člen

O izvršitvi naloge, za katero je bil poslan na službeno potovanje, mora delavec najpozneje v treh dneh po vrnitvi s službenega potovanja dati pismeno poročilo osebi, ki je izdala potni nalog.

Odbor za poslovno politiko je dolžan sprotno obveščati delavce o opravljenih službenih potovanjih v tujino v internem glasilu Steklar.

## III. POVRAČILO STROŠKOV DELAVCU ZA DELO NA TERENU

### 45. člen

Če dela delavec zunaj sedeža delovne organizacije in svojega stalnega oziroma začasnega bivališča najmanj 12 km, ima za ta čas pravico do povračila povečanih stroškov (povračilo stroškov za delo na terenu).

Povračilo stroškov za delo na terenu pripada delavcu le, če sta na terenu organizirana prehrana in prenočišče. Delavcu, ki na terenu nima organizirane prehrane in prenočišča, pripada povračilo stroškov za prenočišče in dnevnica.

### 46. člen

Povračilo stroškov za delo na terenu je ob enakih pogojih enako za vse delavce delovne organizacije, ki delajo na terenu. Povračilo stroškov za delo na terenu pripada ob enakih pogojih kot delavcu tudi učencem in študentom na praksi.

### 47. člen

Povračilo stroškov za delo na terenu pripada delavcu za vsak dan dela na terenu ter za dela proste dneve, če je delavec na delu na terenu dan pred dela prostim dnem in dan po njem. Delavec ni upravičen do povračila stroškov za delo na terenu v primeru odsotnosti z dela na terenu ali neopravičenega izostanka z dela.

### 48. člen

Delavcu, ki dela na terenu, se povrnejo stroški za organizirano prenočišče v dejanski višini, stroški za organizirano prehrano pa v višini 70 % od dejanske višine teh stroškov. Dejansko višino stroškov za prenočišče in prehrano iz prejšnjega odstavka ugotovi delavski svet delovne organizacije na podlagi stroškov, ki jih ima delovna organizacija, ko za delavce na terenu organizira prehrano.

V tem primeru pripada delavcu nadomestilo materialnih stroškov v višini znižane dnevnice.

### 49. člen

Delavcu, ki se vsak dan vrača s terenskega dela v kraj svojega bivališča, ozi-

romaki ima med krajem terenskega dela in krajem bivališča ugodne prometne zveze, se prizna terenski dodatek v višini 50 % nižane dnevnice.

#### 50. člen

Delavcu na terenskem delu pripada vsakih 15 dni nepretrganega dela na terenu povračilo stroškov za potovanje k njegovi družini v višini cene vozovnice za vlak ali avtobus.

#### 51. člen

Čas potovanja delavca na terensko delo in čas vrnitve s terenskega dela se šteje za službeno potovanje. Za službeno potovanje se šteje tudi potovanje delavca iz kraja terenskega dela v kakšen drug kraj zaradi izvršitve službene naloge.

#### 52. člen

Terenski dodatek se izplačuje delavcu na podlagi obračuna. Delavec mora predložiti v treh dneh po končanem terenskem delu oziroma če to traja več časa, najpozneje do vsakega petega v mesecu za pretekli mesec.

Delavec ima pravico do akontacije povračila stroškov za delo na terenu, vendar največ v višini enomesečnega zneska terenskega dodatka.

Za obračun in izplačilo povračila stroškov za delo na terenu veljajo določbe tega pravilnika o službenem potovanju.

### IV. POVRAČILO STROŠKOV DELAVCU ZA SLUŽBENE OPRAVKE

#### 53. člen

Delavcu pripada povračilo stroškov, ki jih ima v zvezi s službenim opravkom v kraju, kjer redno opravlja svoje delo in naloge.

Za stroške v zvezi s službenim opravkom štejejo stroški za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi ter za prevoz z lastnim avtomobilom.

#### 54. člen

Delavec lahko uporabi za službene opravke lastni avtomobil, če mora službeni opravke opraviti hitro in je tak način prevoza najbolj smotrni, če je to potrebno za prevoz materiala, denarja in drugih vrednosti ter listin, kar zahteva posebno varstvo, če gre za hitre akcije v zvezi z nesrečo, do katere je prišlo ali ki grozi ter v drugih upravičenih primerih.

#### 55. člen

Uporabo lastnega osebnega avtomobila za službeni opravke dovolijo individualni poslovodni organi in vodja delovne skupnosti.

#### 56. člen

Povračilo stroškov za uporabo lastnega osebnega avtomobila za službene opravke se določa po enakih merilih kot za uporabo takega avtomobila na službenem potovanju.

### V. POVRAČILO STROŠKOV ZA PREVOZ NA DELO IN Z DELA

#### 57. člen

Delavec ima pravico do povračila dela stroškov za prevoz na delo in z dela. Povračilo se izplača za dneve, ko delavec dela, Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela pripada pod enakimi pogoji kot delavcem tudi učencem v gospodarstvu ter učencem in študentom na praksi.

#### 58. člen

Delavcu se povrnejo stroški za prihod na delo in odhod z dela v višini stroškov prevoza z najbolj ekonomičnim javnim prevoznim sredstvom na relaciji bivališča delavca do kraja, kjer redno opravlja svoja dela in naloge, pri tem pa delavec sam krije 10 % stroškov, če je doma na območju SO Hrastnik, delavci ki so doma v sosednjih občinah, pa plačajo 5 % dejanskih stroškov prevoza.

Kjer ni možnosti prevoza na delo in z dela z javnimi prevoznimi sredstvi, se delavcu za prihod na delo in odhod z dela povrne za vsak prevoženi kilometer 40 % povprečnih stroškov za avtomobil srednjega razreda po podatkih republiške skupnosti za cene.

#### 59. člen

Delavcu se obračuna in izplača povračilo za prevoz na delo in z dela vsake tri mesece z akontacijo osebnega dohodka do 15. v mesecu za pretekle tri mesece.

Povračilo za prevoz na delo in z dela se obračuna na podlagi veljavnih cen, ki jih ustrezna služba vsake tri mesece pridobi od delovnih organizacij, ki opravljajo javni prevoz. Povračilo se izplačuje za 11 mesecev v letu, v 12. mesecu pa se opravi poračun ob upoštevanju števila dni dopusta, bolniške itd.

### VI. POVRAČILO STROŠKOV ZA LOČENO ŽIVLJENJE

#### 60. člen

Povračilo stroškov za ločeno življenje pripada delavcu, ki ga delovna organizacija napoti na opravljanje del in nalog zunaj kraja stalnega bivališča in je posledica tega ločitve od njegove ožje družine (žena in otroci).

#### 61. člen

Stroški za ločeno življenje zajemajo:

— stroške za stanovanje v kraju, kjer delavec začasno dela zunaj kraja stalnega bivališča,

— stroške za prehrano, ki presegajo običajne stroške, ki bi jih delavec imel, če bi živel s svojo ožjo družino.

#### 62. člen

Delavcu, ki ima pravico do povračila stroškov za ločeno življenje, pripada hkrati s tem povračilom tudi povračilo stroškov za potovanje k svoji ožji družini z javnim prevoznim sredstvom vsakih 15 dni neprekinjenega opravljanja del in nalog zunaj kraja stalnega bivališča.

#### 63. člen

Stroški za stanovanje se delavcu povrnejo v znesku v višini 30 % povprečnih stroškov za prenočitve v hotelu B kategorije za 30 prenočevanj po podatkih, ki jih objavlja republiška skupnost za cene. Višino teh stroškov določi delavski svet delovne organizacije.

#### 64. člen

Delavcu pripada povračilo za prehrano v pavšalnem znesku 30 % povprečne dnevnice za 30 dni.

### VII. POVRAČILO IZDATKOV ZA TOPLI OBROK KOT POSEBEN UKREP VARSTVA PRI DELU

#### 65. člen

Delavcem, ki opravljajo dela in naloge, ki so škodljive za zdravje, ter delavcem, ki opravljajo dela in naloge, pri katerih je potrebna močnejša hrana, pripada povračilo stroškov za prehrano in napitek iz materialnih stroškov.

#### 66. člen

Dela in naloge v delovni organizaciji, ki so škodljiva za zdravje, ter dela in naloge, pri katerih je potrebna močnejša hrana, opredeljuje pravilnik o varstvu pri delu, razvidna pa so iz kataloga opravil s povečano nevarnostjo za poškodbe ali zdravstvene okvare ter zdravstvene ocene.

#### 67. člen

Merila in način povračila stroškov za topli obrok kot poseben ukrep varstva pri delu določi delavski svet delovne organizacije v skladu z določbami družbe-

nega dogovora, sprejetega na podlagi zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka.

### VIII. POVRAČILO SELITVENIH STROŠKOV

#### 68. člen

Do povračila selitvenih stroškov ima delavec pravico:

— če je sprejet na delo v temeljne organizacije ali v delovno skupnost in se preseli iz kraja sedanjega bivališča v kraj, kjer bo redno delal, v soglasju s temeljno organizacijo ali delovno skupnostjo, kjer je sklenil delovno razmerje;

— če se premesti na delo v drug kraj s stalnim bivališčem;

— če se upokoji in se preseli v interesu temeljne organizacije ali delovne skupnosti v drug kraj.

#### 69. člen

Za selitvene stroške štejejo dejanski stroški za demontažo, pakiranje, prevoz in ponovno montažo pohištva ter stroški za prevoz, hrano in nastanitev delavca in njegovih ožjih družinskih članov med selitvijo.

Ta opravila po možnosti opravijo delavci DO Steklarne.

#### 70. člen

Selitveni stroški se povrnejo delavcu v dejanski višini po predloženih računih, toda le v primeru, če selitev opravijo zunanji delavci.

Selitvene stroške povrne temeljna organizacija ali delovna skupnost delavcu v desetih dneh po predložitvi računov.

### IX. KONČNI DOLOČBI

#### 71. člen

Z dnem, ko začne veljati pravilnik, prenehajo veljati določbe dosedanjih samoupravnih splošnih aktov, ki so v nasprotju z določbami tega pravilnika.

#### 72. člen

Ta pravilnik začne veljati osmi dan po objavi.

Datum objave: 7. 12. 1981

Predsednik delavskega sveta DO  
Rudi Kirhmajer, 1. r.